

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 51 (930) ГОД XVIII БЕЛАСТОК 23 СНЕЖНЯ 1973 г. ЦАНА 60 гр.

Заслужаны беластоцкі калектыў „Курпі зялёныя" ўжо 20 год паспяхова папулярызуе польскія народныя песні і танцы. На нашым здымку бачым калектыў у час аднаго з канцэртаў на сёлетнім турнэ па Румы ніі (да матэрыялу на стар. 3). Фота Г. Рагазінскага

З РАЗМОВЫ АБ БЕЛАВЕЖЫ

Дырэктар падставовай школы ў Белавежы Пётр Тарасэвіч, ён жа I сакратар гмінага камітэта партыі, адразу на пачатку нашай размовы падкрэсліў некалькі, на яго думку, важных спраў свайго асяроддзя. Усе яны былі цесна звязаны з працай школы і гміннага камітэта партыі.

Апорай дырэктара школы з'яўляецца дружны настаўніцкі калектыў. У зборнай гміннай школе — больш чатырохсот вучняў. Таму і настаўніцкі калектыў даволі вялікі. Дзякуючы добраму супрацоўніцтву настаўнікаў і бацькоўскага камітэта ў школе ўдалося зрабіць нямала карысных спраў. Вось хоць бы рамонт школьнай сталоўкі, будова і прыстасаванне для школьных патрэб падвальных памяшканняў, будова дадатковага будынка майстэрняў. Усё гэта было зроблена ўласнымі сіламі, а кошты — толькі кошты будаўнічых матэрыялаў. Працавалі пры гэтым усе — вучні, настаўнікі, бацькі.

У зборную гмінную школу прыязджаюць дзеці з пушчанскіх вёсак — Будаў, Пагарэльцаў, Тэрэмісак. Ва ўсіх вёсках устаноўлены зборныя пункты, каб дзеці не мерзлі на вуліцы. Гэта пераважна школьныя будынкі ці святліцы.

Настаўнікі наведалі сваіх вучняў у гэтых вёсках, гаварылі з бацькамі, цікавіліся ўмовамі жыцця. Усё гэта для таго, каб ведаць, як дапамагаць кожнаму дзіцяці, каму трэба даць зніжку на харчаванне ў школьнай сталоўцы. Давозам дзяцей занялося надлясніцтва. Штодзень раніцай і пасля поўдня тры закрытыя машыны надлясніцтва кіруюцца ў пушчу і назад. Усё згодна з раскладам заняткаў, ніякіх спазненняў і непатрэбнага чакання.

Іншая тэма нашай размовы з дырэктарам Тарасэвічам — з грамадскага кірунку яго працы.

Па ініцыятыве гміннага камітэта партыі, пры дапамозе ўсіх прадпрыемстваў Белавежы будуецца грамадскім чынам дарога праз пушчу ў вёску Тэрэміскі. Дзякуючы супольнай працы сёлета Белавежа выйшла на першае месца ў павеце ў продажы мінеральных угнаенняў. А гэта ўжо немалое дасягненне, калі прыняць пад увагу факт, што жыхары Белавежы менш звяртаюць увагі на даходы з сельскай гаспадаркі, бо працуюць у лесе, настаўляюцца на турыстыку і інш.

Гмінны камітэт партыі быў таксама арганізатарам цікавай сустрэчы жыхароў мястэчка з ветэранамі II сусветнай вайны, членамі ЗБоВіД. Сустрэча адбылася ў гонар 30-годдзя ўтварэння Людовага Войска Польскага. Пасля афіцыяльнай часткі ўсе ўдзельнікі сустрэчы паехалі ў пушчу, дзе пры кастры былыя салдаты і партызаны дзяліліся з моладдзю сваімі ўспамінамі, спявалі школьны хор і белавежскі рэгіянальны калектыў. Аб гэтай прыемнай сустрэчы яшчэ цяпер успамінаюць у Белавежы.

Адным з дасягненняў у працы грамадскіх арганізацый Белавежы, як падкрэсліў тав. Тарасэвіч, з'яўляецца пунктуальнасць. Людзі навучыліся шанаваць час і прызвычаіліся, што кожная сустрэча, кожны сход пачынаецца строга ў вызначаны час. Дзякуючы гэтаму кожны можа знайсці гадзінку, на карысную справу, не баіцца, што можа змарнаваць паўдня, як яшчэ нярэдка здараецца ў іншых мясцовасцях.

(Працяг на стар. 4)

БГКТ ХРОНІКА

■ У Новай Волі (гміна Міхалова) гурток БГКТ складаецца з тых самых асоб, што і гурток Саюза сацыялістычнай вясковай моладзі. З тых самых людзей складаюцца таксама праўленні гурткоў. Там усё супольнае: культурна-асветнае дзейнасць, сходы і планы працы. Нядаўна на супольным справаздачна-выбарным сходзе з дакладам выступіла старшыня гурткоў БГКТ і ССВМ настаўніца Гэлена Андрушкевіч, якая падсумавала добрую супольную працу гурткоў, паказваючы адначасова некаторыя недахопы. Пасля дыскусіі і прыняцця плана супольных мерапрыемстваў у 1974 годзе прысутныя выбралі зноў супольнае праўленне ўспомненых гурткоў, у склад якога ўвайшлі Аляксандр Філіпчук — старшыня, Ірэна Івановіч — сакратар, Мікалай Семянюк — скарбнік. Прысутная на сходзе сакратар Беластоцкага павятовага праўлення аддзела БГКТ Яўгенія Іванюк уручыла членам БГКТ новыя членскія білеты.

■ Гурток БГКТ у Паўлах (гміна Заблудаў) прыступіў да падрыхтоўкі драмы Аркадзя Маўзона „Дарога праз ноч". Мастацкім кіраўніком з'яўляецца дырэктар мясцовай школы Валянціна Мароз.

■ Члены БГКТ у Меляшках (гміна Гарадок) пад мастацкім кіраўніцтвам дырэктара школы Зінаіды Літвін далей працуюць над мясцовымі фальклорнымі пастаноўкамі. Самі яны рыхтуюць тэксты для паасобных роляў, аснованых на былых і яшчэ дагэтуль існуючых вясковых звычаях. На аглядзе тэатральных калектываў БГКТ у 1973 годзе яны дасканала выступілі з пастаноўкай вясковага вяселля, а ў 1974 годзе пакажуць мясцовую вясковую вечарынку. Пачаліся ўжо рэпетыцыі.

■ Харавая група гуртка БГКТ з вуліцы Горнай у Гайнаўцы 7 снежня ў доме культуры „Гурнік" выступіла ў канцэрце, арганізаваным у час сустрэчы кандыдатаў з кандыдатамі на радных і ўручэння 20 асобам даводаў асабістых.

■ 7 снежня ў памяшканні варшаўскага аддзела БГКТ адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 120-ай гадавіне з дня нараджэння Міхала Федароўскага — вядомага збіральніка беларускага фальклору. У гонар гэтай гадавіны на польскай мове выйшла кніжка сабраных ім казак у перакладзе Аляксандра Баршчэўскага. Аляксандр Баршчэўскі расказаў прысутным аб жыццёвым і творчым шляху Міхала Федароўскага, аб працы над перакладам, а таксама адказаў на шматлікія пытанні.

■ 8 снежня гданьскі аддзел БГКТ запрасіў сваіх членаў на даклад д-ра Аляксандра Баршчэўскага пад загалоўкам „Польска-беларускія літаратурныя сувязі ў XIX і XX стагоддзях". Пасля даклада адбыліся выступленні саліста аддзела. (мх)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве"

РОДНАЯ МОВА ДАПАМАГАЕ...

Вялікі перапынак. Адны з вучняў, шпацыруючы па калідоры і школьным скверыку, гартаюць сшыткі і падручнікі, каб яшчэ раз для ўпэўненасці паўтарыць матэрыял да наступнага ўрока, другія пазычаюць кнігі ў школьнай бібліятэцы, іншыя выбеглі на школьны стадыён і прабуюць складаныя практыкаванні. Школа жыве сваім нармальным працавітым днём.

Янка Сапежка, вучань IV „б" класа Гайнаўскага беларускага ліцэя няскоры на громкія словы. З-за акуляраў глядзяць на мяне разважлівыя і ўдумлівыя вочы.

— Ведаеце, я вывучаю беларускую мову ад першага класа пачатковай школы, — кажа ён. — Вельмі цікаўлюся гэтым прадметам. Гэта ж мая родная мова! Як жа можна адносіцца да яе абыякава?! Паходжу я з сялянскай сям'і з вёскі Пуціска. Не толькі ведаю жыццё нашых сялян, але і сам у вольны ад навукі час працую на гаспадарцы. Вершы, апавяданні, аповесці беларускіх пісьменнікаў паказваюць вялікую праўду аб жыцці працоўнага чалавека. І калі ў пятым класе пачатковай школы можна было хадзіць або і не хадзіць на заняткі беларускай мовы, я нават і на момант не задумваўся, сказаў сабе адразу — ад свае роднай мовы

(Працяг на стар. 4)

Першая сесія новавыбранай ВРН

У сераду, 12 снежня 1973 года, нававыбраныя радныя ВРН сабраліся на сваю першую сесію. Ёсць іх разам 120 асоб, у тым ліку 50 працэнтаў рабочых і сялян, 36 жанчын і 24 дзеячы маладзёжных арганізацый. Прысутных на сесіі было 105 радных. Урад прадстаўляў намеснік Прэм'ер-міністра **Здзіслаў Томаль**.

Сесію адкрыла старэйшына радных, настаўніца з Ломжы **Анеля Ракіцкая.** Падзякаваўшы за высокі давер, яна сказала, што радныя ў час першай сваёй сесіі павінны выбраць старшыню рады, трох яго наменнікаў і сем старшынь камісій Ваяводскай рады, якія разам са старшынёю і наменнікамі ўвойдуць у склад Прэзідыума ВРН.

„Гады новай кадэнцыі, — гаварыла А. Ракіцкая, — будуць мець для нас асабліва вялікае значэнне. Нам трэба змагацца за канчатковае ажыццяўленне грамадска-эканамічнай праграмы VI з'езду Польскай аб'яднанай рабочай партыі. Трэба нам таксама павышаць прадукцыйнасць працы, яе якасць, эфектыўнасць і культуру... Я глыбока веру, што Ваяводская рада з гонарам апраўдае давер сваіх выбаршчыкаў...“

Затым Анеля Ракіцкая склала ўрачыстую прысягу: **„Урачыста прысягаю працаваць радным для дабра польскага народа, паглыбляць яго адзінства, умацоўваць сувязь дзяржаўнай улады з працоўным людам, клапаціца пра яго справы, не шкадуючы сваіх сіл для выканання заданняў рады нарадовай“.**

Словы прысягі яшчэ раз урачыста разносяцца па зале. Усе радныя слухаюць іх стоячы. А пасля самы малодшы сярод іх, **Чэслаў Свяжбінскі,** па чарзе называе прозвішчы кожнага раднага, а той з павагай і з пачуццём адказнасці паўтарае: „ПРЫСЯГАЮ!“ Гукі нацыянальнага гімна заканчваюць урачыстую частку першай сесіі ВРН.

Ад гэтага моманту рада ўжо поўнасцю правамоцная выпрацаць усе справы ваяводства. Першым яе праўным актам і абавязкам з'яўляецца выбар старшыні рады і яго трох наменнікаў. Слова бярэ сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку, старшыня калектыву радных — членаў Польскай аб'яднанай рабочай партыі тав. **Уладзіслаў Юшкевіч** і ад імя **Ваяводскай кансультацыйнай камісіі партыі** і палітычных стронніцтваў прапануе даверыць абавязкі старшыні ВРН члену ЦК ПАРП, паслу ў Сейм ад Беласточчыны, першаму сакратару Ваяводскага камітэта партыі ў Беластоку тав. **Здзіславу Куроўскаму. Гэтую прапанову ўсе прысутныя вітаюць бурнымі апладысментамі.** Адначасова Ул. Юшкевіч запрапанаваў, каб наменнікамі старшыні ВРН былі **Уладзімір Міхалюк,** які і дагэтуль ужо шмат гадоў быў наменнікам старшыні Прэзідыума ВРН, а раней кіраваў працай Павятовага камітэта ПАРП у Беластоку, **Ежы Гжыбчак** — старшыня Ваяводскага камітэта Аб'яднанага стронніцтва людовага і **Здзіслаў Пукорскі** — старшыня Ваяводскага камітэта Стронніцтва дэмакратычнага. Такім чынам кіраўніцтва ВРН аказалася б у руках прадстаўнікоў асноўных грамадска-палітычных сіл нашага ваяводства. Усіх кандыдатаў рада зацвердзіла аднагалосна ў адкрытым галасаванні. І зноў бурнымі апладысментамі ўсе прысутныя павіталі выбар **З. Куроўскага** старшынёй ВРН. Анеля Ракіцкая пажадала яму і яго наменнікам самых лепшых дасягненняў у паглыбленні аўтарытэту рады і ажыццяўленні вялікіх задач. **„Працуйце і кіруйце так,** — гаварыла яна, — **каб Беластоцкае ваяводства стала адным з лепшых у нашай сацыялістычнай Айчыне“.**

Затым яна перадала кіраўніцтва сесіяй нававыбранаму старшыні ВРН З. Куроўскаму, які падзякаваў за давер і сказаў: **„Я асабліва моцна хачу падкрэсліць, што застаюся верным ідэям партыі, якой з'яўляюся членам, я зраблю ўсё, што толькі магу зрабіць, каб як найлепш служыць працоўнаму люду Беласточчыны“.** Адначасова З. Куроўскі заклікаў усіх радных і працаўнікоў ваяводскага, павятовых і гмінных управленняў, каб ахвярна працавалі дзеля ажыццяўлення гэтых шматлікіх складаных і адказных задач, якія паставілі перад імі партыя, урад і выбаршчыкі.

Затым слова ўзяў наменнік Прэм'ер-міністра **Здзіслаў Томаль.** Прыступаючы да выбараў, — сказаў ён, — Фронт адзінства народу прыняў сваёй праграмай указанні **Першай краёвай партыйнай канферэнцыі,** якая апрацавала шмат вышэйшыя ад раней планаваных задачы на другую палавіну гэтай пяцігодкі. Грамадскасць усёй краіны поўнасцю адобрыла гэтую праграму ў час выбараў. З. Томаль станоўча ацаніў усе пераўтварэнні, якія на працягу трох апошніх гадоў здзейсніліся ў Беластоцкім ваяводстве. **„Хутка расце,** — гаварыў ён, — **прамысловая прадукцыя, якая ў параўнанні з 1970 годам павялічылася аж на 40 працэнтаў, паспяхова развіваецца сельская гаспадарка“.** Канчаючы сваё выступленне, З. Томаль заявіў:

„Хачу паінфармаваць Высокую Раду, што Прэм'ер-міністр тав. Пётр Ярашэвіч рашыў даверыць пасаду Беластоцкага ваяводы доктару Зыгмунту Спрыху, і ў сувязі з гэтым загадаў мне выслухаць вашу апінію...“

Гэтыя словы радныя ВРН сустрэлі доўга незмаўкаючымі апладысментамі.

Пасля перапынку месца старшыні Сесіі заняў Уладзімір Міхалюк, які паінфармаваў, што Старшыня Рады Дзяржавы, прафесар **Генрык Яблонскі** адпаведным актам **пацвердзіў правамоцтва выбару Здзіслава Куроўскага старшынёй ВРН у Беластоку,** а З. Томаль ад імя Прэм'ер-міністра Пятра Ярашэвіча ўручыў **намінацыйны акт на беластоцкага ваяводу доктару Зыгмунту Спрыху,** які такім чынам афіцыйна пачаў выконваць свае абавязкі і заняў месца ў **ложы ваяводы.**

Пасля гэтага з праграмным дакладам выступіў старшыня ВРН, першы сакратар ВК ПАРП тав. Здзіслаў Куроўскі. Ён правёў аналіз выбарчай кампаніі і ўказаў галоўныя напрамкі развіцця Беласточчыны ў бліжэйшай будучыні. Між іншым ён сказаў:

„Мы хочам, каб задачы, планаваныя на 1974—75 гады, стварылі неабходныя ўмовы для далейшага паспяховага старту ў ажыццяўленні праграмы развіцця ваяводства ў наступнай пяцігодцы. Асновы гэтага плана ўказвае канцэпцыя развіцця Беласточчыны да 1990 года, апрацаваная Ваяводскім камітэтам і Ваяводскай радай. Гэтая канцэпцыя вызначае тры галоўныя напрамкі:

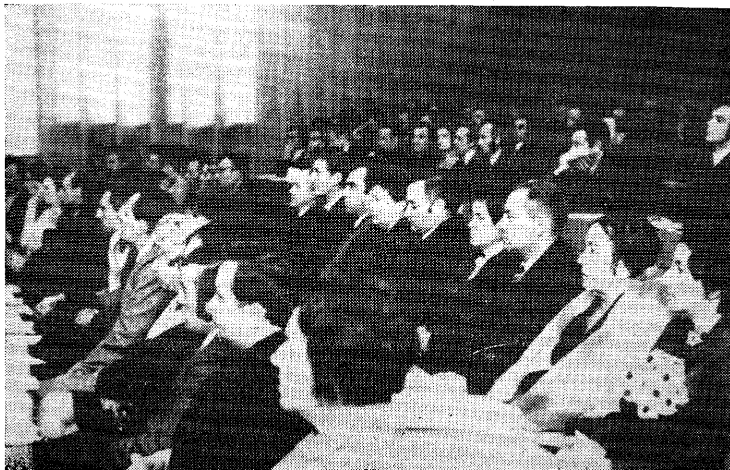
— сельскую гаспадарку разам з харчовай прамысловасцю — гэта першы напрамак;

— перапрацоўчая прамысловасць, якая ў асноўным базіруе на мясцовай сыравіне, — другі напрамак;

— турызм — трэці перспектыўны напрамак нашай гаспадаркі...“

Пасля выступлення З. Куроўскага разгарнулася дыскусія, у час якой радныя — прадстаўнікі розных грамадскіх асяроддзяў — выказвалі сваю падтрымку праграмы далейшага развіцця Беласточчыны. Па прапанове старшыні сесіі Ул. Міхалюка **радныя прызналі праграмны даклад старшыні ВРН за аснову дзейнасці Ваяводскай рады.**

В. Рудчык

На I сесіі нававыбранай ВРН. Фота З. Зарэмба

З БССР

КАЛГАС „ЗАРЭЧЧА“

Калгас „Зарэчча“ — адна з лепшых гаспадарак Уздзенскага раёна па вытворчасці мяса. Сёлета калгас таксама першы ў раёне. Сем лепшых жывёлаводаў калгаса ўзнагароджаны знакамі „Пераможцы сацыялістычнага спаборніцтва 1973 года“. За дасягнутыя поспехі Міністэрства сельскай гаспадаркі БССР узнагародзіла калектыў жывёлагадоўчай фермы брыгады № 1 калгаса „Зарэчча“ Ганаровай граматай і грашовай прэміяй. Праўленне калгаса ўзнагародзіла перадавікоў таксама грашовымі прэміямі, а даярка Лідзія Шышка атрымала бясплатную турысцкую пуцёўку для паездкі ў Балгарыю.

РЫБНАЕ ЖНІВО

Рыбаводы Беларусі выканалі гадавы план. Адлоўлена 86 тысяч цэнтнераў таварнай рыбы. Звыш плана ў гандлёвую сетку паступіла яшчэ 2200 цэнтнераў рыбы. На блакітных нівах сёлета атрыманы добры ўраджай — з кожнага гектара сажалак адлоўлена амаль па 10 цэнтнераў прадукцыі. Багацейшы стаў і асартымент рыбы. У вадаёмах Беларусі пасяліліся серабрысты карась, белы амур, сазан, судак. Пачалося развядзенне фарэлі і асятровых.

АРШАНСКІ ЛЬНОКАМБІНАТ

Звыш паўтары тысячы разнастайных тканін выпускаюць на Аршанскім льнокамбінаце. Абрусы, капы, сурвэткі, парцьеры ахвотна купляюць не толькі ў Беларусі, але і ў Эстоніі, Грузіі, на Украіне і ў Казахстане. Льняныя вырабы экспартуюцца таксама за межы СССР. Аршанскі льнокамбінат — першае прадпрыемства ў краіне, дзе пачалі выпускаць батыст. З выхадам на праектную магутнасць трэцяй чаргі камбіната тут штогод будуць вырабляць 2 мільёны 800 тысяч метраў гэтай прыгожай тонкай льняной тканіны.

ТЫСЯЧАГАДОВЫ РАГАЧОЎ

Старажытны гарадок на Дняпры — Рагачоў пастарэў за адзін год адразу на стагоддзе. Столькі прыбавілі да яго ўзросту археолагі Беларускага і Гомельскага дзяржаўных універсітэтаў, якія праводзілі раскопкі гарадзішча „Замкавая гара“.

50-ГОДДЗЕ ПАЭМЫ

У Мінску ўрачыста адзначана была 50-ая гадавіна з дня выхаду першага выдання паэмы Якуба Коласа „Новая зямля“. На вечары, які адбыўся ў актавай зале Мінскага палітэхнікума, выступілі навуковы супрацоўнік Музея імя Я. Коласа І. Курбека і кандыдат філалагічных навук І. Казбярук. Прысутныя цёпла сустрэлі старэйшага беларускага паэта Міколу Хведаровіча. Ён прыгадаў свае сустрэчы з Якубам Коласам і прачытаў вершы, прысвечаныя народнаму песняру. Затым выступілі студэнты і акцёры, якія чыталі ўрыўкі з паэмы.

НОВЫ РАМАН М. МАШАРЫ

Вядомы беларускі пісьменнік Міхась Машара напісаў новы раман, дзеянне якога ахоплівае перыяд з верасня 1939 года да сярэдзіны 1941 года. Аўтар прасочвае падзеі ў былой Заходняй Беларусі. (вр)

Niedziela — 23.XII.

7.30 TV Kurs Rolniczy. 8.05 Przypominamy, radzimy. 8.15 Nowoczesność w domu i zagrodzie. 8.35 Alarm przeciwpożarowy trwa. 8.45 Bieg po zdrowie. 8.55 Program dnia. 9.00 Dla dzieci: „Przygody Myszki Miki" („Disneyland"). 9.50 Antena. 10.05 PKF 10.15 „Ridolini" — film archiw. („W starym kinie"). 11.10 Klub Miłośników Sztuki — reportaż. 12.00 Dziennik. 13.55 Program dnia. 14.00 Dla dzieci: III Telewizyjny Festiwal Widowisk Lalkowych (inauguracja) A. i J. Afanasjew „Czarodziejski młyn". — widowisko Państwowego Teatru Lalek „Miniatura" w Gdańsku. 15.15 Losowanie Totolotka. 15.30 Wielka gra. 16.25 „Na wiśnickim zamku" — reportaż. 16.40 Estrada poetycka — Juliusz Słowacki „Do niej". 16.50 Święto wiosny — filmowa wersja baletu I. Strawińskiego. 17.25 „Ringo Kid" — film fab. (western). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 „Czarne chmury" — film pol. — odc. I „Szafot". 21.20 „Dobry wieczór — tu Łódź". 22.20 Magazyn sportowy.

Poniedziałek — 24.XII. (Wigilia)

8.55 Program dnia. 9.00 Dla młodych widzów: „Teleferie". 10.30 Piosenka dla Ciebie. 11.30 Przemiany. 12.00 Dziennik. 12.15 Piórkiem i węglem. 12.40 „Zwierzyna płowa" — film dok. węgierski. 13.20 Dla dzieci: „Tropiciele śladów" — film fab. rum.-kanad. 15.00 „Góralskie podłazy czyli chodzenie z kolędnikami i szopką na gody". 15.40 Kaprysy „Ludojada" — reportaż sportowy. 16.00 „Historia niezupełnie prawdziwa" — film rozrywk. 16.25 „Zimowa Olimpiada w Sapporo" — film jap. 18.10 Popołudnie w Kadzidle — reportaż (Wieczór autorski W. Żukrowskiego). 18.40 „Witaj chłopczyku po sto razy" — pastorałki staropolskie. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Gospoda pod piórem i gitarą („Chleb") — program poetycko-muzyczny. 20.35 Teatr TV: Aleksander Fredro „Damy i huzary". 22.00 „Księżniczka Czardasza" — film fab. węg.

Wtorek — 25.XII. (I Dzień Świąt)

8.55 Program dnia. 9.00 Dla dzieci: „Nagroda Kaczora Donalda" („Disneyland"). 9.50 „Araukania" — 1 odc. z cyklu filmów S. Szwarc Bronikowskiego z Ameryki Południowej. 10.20 „Tajemnica panny Brinx" — film archiw. pol. („W starym kinie"). 11.45 „Wiraż nadziei" — reportaż sportowy. 12.10 „Balet na wesele królewskie" — program muz.-baletowy. 12.50 Dla dzieci: „Przygody żółtej walizeczki" — film fab. radz. 14.05 „Mistrzowie operetki — Franciszek Lehar". 15.15 „Ci wspaniali mężczyźni w swoich latajacych maszynach" — film fab. ang. 17.30 Tele-Echo (Wydanie specjalne). 18.30 „Program pod psem" — program rozrywkowy. 19.00 Dla dzieci: „Wieczornica z Dzięcielinkiem". 19.30 Dziennik. 20.05 „Zasadzka" — film franc. — VII odc. (ostatni) („Pani de Monsoreau"). 21.05 „Świąteczna wizyta" — piosenki 30-lecia. 22.00 Teatr Rozrywki: Claude Magnier „Paryżanin". 23.15 „Gwiazdkowa Canzonissima" — włoski program rozrywkowy.

Środa 26.XII. (II Dzień Świąt)

8.55 Program dnia. 9.00 Dla dzieci: „Cztery opowieści o Myszce" („Disneyland"). 9.50 Stadiony świata — program sportowy. 10.30 Ósmy kontynent (Klub Sześciu Kontynentów). 11.15 „W Jędrzejowie za zieloną bramą" — reportaż. 11.50 Dziennik. 12.10 „Kłaniaj się górom" — z wizytą u Katarzyny Gaertner. 12.40 „Gody, godnie święta" („Zwyczaje i obrzędy"). 13.10 „Valse brillante" — film archiw. franc. z udziałem Jana Kiepury i Marty Eggerth („W starym kinie"). 14.40 Losowanie Małego Lotka. 15.00 Wiem wszystko — teleturniej. 15.40 „Tajemnica Adriatyku — film dok. jugosł. 16.05 „Nie lubię poniedziałku" — film fab. pol. 17.50 Forum. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Działa Nawarony" — film fab. USA. 22.45 Wiadomości sportowe.

Czwartek — 27.XII.

8.55 Program dnia. 9.00 Dla młodych widzów: „Teleferie". 10.40 „Zasadzka" — film franc. — VII odc. (ostatni) (Pani de Monsoreau). 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: III Telewizyjny Festiwal Widowisk Lalkowych — M. Kownacka i J. Kurczewski „Lajkonik" — widowisko Państwowego Teatru Lalki i Aktora „Marcinek" w Poznaniu. 17.40 PKF. 17.50 Merkury—73 — reportaż. 18.25 Kronika Warszawy i Mazowsza. 18.45 Kwadrans akademicki. 19.10 Przypominamy, radzimy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr Sensacji: Jacques Remy, Louis C. Thomas „Wspólniczka". 21.?5 Teatrzyk Antoniego Marianowicza „Witryna satyry". 22.00 Dziennik. 22.15 Wiadomości sportowe.

Piątek — 28.XII.

8.55 Program dnia. 9.00 Dla młodych widzów: „Teleferie". 10.35 „Czarne chmury" — film TVP — odc. I „Szafot". 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: III Telewizyjny Festiwal Widowisk Lalkowych — Stefan Themerson „Marcelianek majster klepka" — Widowisko Państwowego Teatru Lalek „Pleciuga" w Szczecinie. 17.40 Nie tylko dla pań. 18.00 „Rodzina Durtolów" — film franc. — odc. XV. 18.25 Kronika Warszawy i Mazowsza. 18.45 Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 Złota płyta dla Urszuli Sipińskiej. 20.45 Panorama. 21.45 „Gwiazdy siedmiu stolic — głos ma Belgrad". 22.55 Dziennik. 23.10 Wiadomości sportowe.

Sobota 29.XII.

8.55 Program dnia. 9.00 Dla młodych widzów: „Teleferie". 10.35 „Wódz Seminolów" — film fab. NRD. 15.15 Program dnia. 15.20 Program I proponuje. 15.45 Spacerkiem po kinach. 16.15 Telereklama. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: III Telewizyjny Festiwal Widowisk Lalkowych — Janina Kilian-Stanisławska wg Collodiego „Pinokio" — Widowisko Państwowego Teatru „Lalka" w Warszawie. 17.40 Spotkania z przyrodą. 18.05 Turystyka i wypoczynek. 18.35 Pegaz. 19.?0 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 III Telewizyjne spotkanie z balladą. 21.15 „Koty" — film fab. franc. 22.50 Dziennik. 23.10 Wiadomości sportowe. 23.20 Studio Przebojów — program rozrywkowy TV NRD.

Niedziela — 30.XII.

7:30 TV Kurs Rolniczy. 8.05 Przypominamy, radzimy. 8.15 Nowoczesność w domu i zagrodzie. 8.40 Bieg po zdrowie. 8.55 Program dnia. 9.00 Dla dzieci: „Nagroda Kaczora Donalda" („Disneyland"). 9.50 Encyklopedia Tatrzańska — w setną rocznicę powstania Towarzystwa Tatrzańskiego. 10.20 „Oto król" — reportaż sportowy. 10.35 PKF. 10.45 „UNICEF 73". 12.00 Dziennik. 14.15 Program dnia. 14.?0 Turniej Czterech Skoczni — skoki narciarskie (Obersdorf). 15.40 Interstudio. 16.20 Poezja Polska: Adam Mickiewicz „Pani Twardowska". 16.30 Losowanie Totolotka. 16.45 „Winchester 73" — film fab. USA. 18.15 „Rok 1973" — przegląd wydarzeń politycznych roku. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Krwawe swaty" — film TVP—odc. II („Czarne chmury"). 21.15 „Puchowy śniegu tren — czyli rewia na zimno". 22.25 Magazyn sportowy.

Ліст з Задрыпанкі

Гапка - раскольніца

На справаздачным сходзе гуртка БГКТ Гапка паставіла моднае пытанне:

— А што праўленне зрабіла ў галіне прагназіравання?

Старшыня, параіўшыся з праўленнем, адказаў:

— Прадбачваецца павелічэнне аплачвання членскіх складчын з 32,1% (цяпер) на 100% у 1990 годзе (верхні рубеж нашага прагназіравання).

Адказ старшыні не задаволіў Гапкі і яна паставіла наступнае пытанне:

— На якіх асновах абаперта такая аптымістычная дынаміка ўзросту?

Аказалася, абаперта яна на ўнутраным чуцці праўлення. Даказаўшы ненавуковасць такога метаду, Гапка перайшла ў франтальнае наступленне па зыходных пазіцыях даклада.

Змяўшы меркантыльныя тэндэнцыі ў дзейнасці БГКТ („складчыны — праблема № 1"), яна забушавала па акадэмічнай плыні („тэмай пасяджэнняў былі такія праблемы, як арганізацыя акадэміяў з нагоды розных гадавін і г.д."), урэшце ўварвалася на раздутыя тылы фармалістыкі („трэба на кожнага члена залажыць папкі, абяспечыць жалезную шкатулку: замацаваць яе ў шафе або стале, кожную дзейнасць гуртка дакументаваць адпаведным пратаколам").

Пасля выступлення Гапкі ўсім стала ясна, што на ролю гуртка трэба глянуць шырэй. І ўсе былі згодны: далягляд пашырыць прагназіраванне.

Узнік творчы непакой. І як бывае ў кожнай творчай атмасферы, з'явіліся палярныя ізабары.

Кастусь прапанаваў перш за ўсё ўлічыць дэмаграфічны выбух. Вачыма душы бачыў ён задрыпанскі мурашнік неймавернаю памераў, у апакаліптычных рамках.

— Як тады будзем рашаць Праблему № 1? — пытаў ён. — Якія шкатулкі (і дзе) будзем замацоўваць? У якіх пограбах хаваць персанальныя папкі членаў? У якіх залах ладзіць акадэміі?

Парфен уяўляў будучыню, як спляценне чалавека з машынай, і „акадэмічнае" пытанне вырашаў проста:

— На святкаванні будзем ездзіць у ГП, — сказаў.

У іншых пытаннях таксама не бачыў цяжкасцей. Персанальным папкам адводзіў месца ў кантэйнерах, якія заўсёды можна хутка даставіць куды трэба, а Праблему № 1 вырашала ў яго электронная лічыльна-перадатачная ўстаноўка, якою Парфен прапанаваў абяспечыць усіх членаў.

Здавалася, верх брала аптымістычная лінія, калі Кастусь выцягнуў з укрыцця гаўбічную артылерыю.

— Усім вядома, — сказаў ён, — што ўзрастае ў нас вандалізм. Невыпадкова! Простая арыфметыка гаворыць аб тым, што чым больш людзей, тым больш вандалаў. Якая тэхніка, пытаю я, ацалее з той Вальпургіевай ночы, якую прынясе эпагей дэмаграфічнага выбуху?

Запанаваў настрой прыгнечання. А Кастусь, ацаніўшы трапнасць пападання, лупцаваў далей:

— А страхі?! Вучоныя даказваюць, што ў перанаселеных абшчынах выбухне эпідэмія страху. Хто тады супрацьіўціца вандалам?

Парфен ухапіўся за апошнія словы Кастуся і спрабаваў нанесці стрэл у адказ (маўляў, калі выбухне эпідэмія страху, дык яна паралізуе і вандалаў), але ядро не ўзарвалася (Кастусь парыраваў: вандалізм выпрацуе супрацьвірусны імунітэт).

Паграждала сэцэсіяй. Але ў пару прыбыў актывіст з павету. Пазнаёміўшыся з канцэпцыямі бакоў, ён прапанаваў спыніць тэарэтычную дыскусію, як належна не падрыхтаваную, і спытаў:

— А як у вас са складчынамі?

Становішча было аднаўлена. Гуртоk кансалідаваўся, канцэнтруючы ўсю сваю ўвагу на рашэнне Праблемы № 1. Усе згаджаліся: задача хоць і цяжкая, але пад сілу. Пастанова давесці да стопрацэнтнага аплачвання складчын у 1990 годзе прайшла аднадушна. Прайшлі таксама шкатулкі, папкі і пратаколы з кожнага дзеяння (гэта даверылі мне).

Чад Кастусёвага візіянерства рассейваўся і адкрывалася перад намі ясная перспектыва. Толькі Гапку мучылі згрызоты: запрагназіравала ж яна... раскол.

Ваш Даніла

„Курпям зялёным" XX год

А ўсё пачалося з таго, што ў 1952 г. настаўнік Беластоцкага педагагічнага ліцэя С. Сабярайскі — вялікі прыхільнік і знаўца народнай песні — накіраваўся разам з такімі ж, як ён, энтузіястамі народнасці ў Курпёўскую пушчу збіраць вусную народную творчасць. Захоплены яе багаццем, вяртаецца туды яшчэ некалькі разоў, а з запісаных мелодый, убачаных звычаяў, абрадаў, танцаў і ўбораў у С. Сабярайскага фарміруецца арыгінальная курпёўская праграма. На базе беластоцкага хору „Рэха", мастацкім кіраўніком якога ён быў, у лістападзе 1953 года С. Сабярайскі заснаваў калектыў песні і танца „Курпі зялёныя". Ужо першае выступленне маладога калектыву, якое ён даў на першамайскай акадэміі ў 1954 г., сустрэлася з цёплым прыёмам і адабрэннем беластачан. У тым жа годзе „Курпі зялёныя" выступілі ў Гайнаўцы, Элку, Ломжы і Лапах, затым у Лясной оперы ў Сопаце, Гданьскай верфі і на дажынках у Любліне.

Калектыў увесь час няспынна ўдасканальваў сваё выканаўчае майстэрства, узбагачваў рэпертуар, убіраў у сябе новыя таленты.

Аснову рэпертуару складаў фальклор заходняй часткі Беласточчыны: інсцэнізацыі „Курпёўскія абразкі", „Курпёўскае вяселле", „Наднараўскія прачкі", сюіты курпёўская, падляшская, паляўнічая (на курпёўскім матэрыяле), шэраг песень, частушак і танцаў з Курпяў і Падляшша. А побач з імі фальклор іншых рэгіёнаў Польшчы — песні і танцы люблінскія, апачынскія, шлёнскія, кракаўскія, цешынскія, жэшоўскія, а таксама іншых народаў, у тым ліку рускія і беларускія.

З часам калектыў узбагачае свой рэпертуар музыкальнымі і вакальнымі творамі прафесіянальных кампазітараў: фрагментамі з опер С. Манюшкі „Галька" і „Страшны Двор", А. Барадзіна „Князь Ігар"; а таксама паланезам А-дур Ф. Шапена і вальсамі І. Штрауса. Музыкальныя праграмы аздабляюцца мастацкім словам, паэзіяй У. Бранеўскага і У. Маякоўскага, а з калектывам выступаюць артысты такой рангі, як Г. Сланіцкая і В. Семён.

Увесь звыш 70-асабовы калектыў „Курпяў зялёных" складаецца з самадзейнікаў, якія большасць свайго вольнага ад працы часу аддаюць рэпетыцыям і канцэртам. На працягу 20 год сваёй дзейнасці калектыў даў каля 600 канцэртаў для 500 тысяч гледачоў. Выступалі яны амаль ва ўсіх большых гарадскіх цэнтрах Польшчы. З цёплым прыёмам і высокай ацэнкай сустрэліся ў 1959 г. у ГДР, дзе канцэртавалі два тыдні. Добрае ўражанне пакінулі сёлета ў час канцэртаў у Румыніі. Упершыню выехалі ў Савецкую Беларусь у 1957 г. і ад таго часу гасцявалі на беларускай зямлі, наведваючы Гродзеншчыну, ужо шэсць разоў. У 1971 г. „Курпі зялёныя" далі двухгадзінны канцэрт у Гродзенскай тэлевізійнай студыі.

Высокі мастацкі ўзровень калектыву быў пацверджаны шэрагам каштоўных узнагарод. У 1970 г. на III Агульнапольскім кірмашы песні і танца ў Мельцу „Курпі зялёныя" заваявалі „Залатое крыло Ікара", у 1971 г. на Фестывалі культуры прафсаюзаў у Быдгашчы — Галоўную ганаровую ўзнагароду. Калектыву прызнана таксама адзнака „Заслужаны Беласточчыне".

У пачатку снежня сваё дваццацігоддзе „Курпі зялёныя" адзначылі двума канцэртамі ў Беластоку, даход з якіх прызначылі на адбудову Каралеўскага замка ў Варшаве.

Пад музычным кіраўніцтвам Е. Сьрудкоўскага, з харэографам і рэжысёрам В. Дамброўскім яны, як заўсёды, маладыя, спеўныя і казачна красачныя.

Мікалай Гайдук

Хлебам і соллю віталі „Курпяў зялёных" на беларускай зямлі іх калегі з гродзенскага калектыву песні і танца „Нёман". 1971 г.

Фота В. Дамброўскага

Пра жыццё-быццё пра колішняе...

Шукаючы прошлага, я наведала цётку Ганну, якую некаторыя назвалі б бабулькай, але для мяне, колішняй яе суседкі, назаўсёды застанецца цёткай Ганнай, хоць гадзіннік яе жыцця вызваніў ужо 77 год.

Цётка Ганна цэлае жыццё пражыла ў той жа самай вёсцы Плёскі, што на Бельшчыне. Тут нарадзілася, выйшла замуж, выгадавала дзяцей... У дзецях цётка Ганна не мела таго шчасця, што іншыя — пахавала дарослага сына, свой найдаражэйшы скарб, а нядаўна — і мужа, які ўсё сваё жыццё быў сапраўдным яе прыяцелем. Цяпер засталася адна ў той хаце, якую разам з мужам будавалі, і якая ёй вельмі дарагая, бо напамінае колішняе жыццё. І хаця было яно цяжкае і нямала цётка нагаравалася, але тады ж праходзілі яе маладыя гады, а з імі сіла, здароўе, радасць...

Цётка Ганна і цяпер не наракае:

— Някепска мне жывецца, бо цяжка не працую: дачка з зяцем ды ўнукі ўжо гаспадараць і мне ва ўсім памагаюць. Толькі вось здароўя няма, што ж — гады робяць сваё, — дакінула яна са смуткам. — Але люблю часам надзець акуляры, узяць „Ніву" ў рукі ды пачытаць. Ой, люблю чытаць, а калі мне сумна, дык і ціхенька заноціць колішнія песенькі.

Мяне зацікавілі даўнія песні цёткі, якія вельмі трапна малююць вобраз мінулага сялянскага жыцця, і я папрасіла цётку Ганну праспяваць мне некалькі. Яна ахвотна згадзілася.

Нялёгка калісьці жылося нявестцы ў хаце свёкраў:

У сокола золоты пера,
а ў павонькі косы,
ой, нэ ўжыла жадна нэвестка
у свекорка роскошы.
Свекорко ходіт по новых сенях
І нэвесточку пробуджае:
— Уставай, нэвесто, уставай, молода,
Ужэ другі куры пеют!
Нэвестка встала, тяжко ўздыхнула,
ой, жалосно заплакала:
— Бодай я молодэнька, того гора нэ знала,
куры я ўчула, тоўкучы і мэлючы,
а зоры познала рано, по воду ідучы.

Але і ў тыя цяжкія часы „блукала" па людзях каханне, і тады, як і сёння, дзяўчына чакала свайго любага. Няславай было аднак кахаць маладому хлопцу ўдаву.

— Чом, Ясю, нэ быў,
чом нэ прыехаў,
як я тобе казала?
Чы коня нэ меў,
чы вдома нэ быв,
чы матуля нэ казала?
— Быў жэ я вдома,
меў жэ я коня,
і матуля казала.
Е ў мэнэ сэстра,
Шчэ й замуж нэ йшла,
вона мэнэ одраджала:
— Нэ едь, нэ едь, браце родзоны,
до ўдовы ў залёты,
ты ў панны піеш,
з конем вывіеш,
вона тобою рада.

Кожнай працы спадарожнічала людзям песня. З ёй было лягчэй на душы, яна не раз казала забываць, што кепскае, горкае, яна і весяліла, і цешыла. Цётка Ганна памятае многа старадаўніх песень, сумных і жартоўных. Скончыўшы спяваць, цётка спусціла галаву...

Я глянула праз акно на вуліцу і ўбачыла ўжо іншую вёску, іншых людзей, пачула іншыя песні... І на хвіліну задумалася: якой будзе наша вёска яшчэ праз пяцьдзесят год? Ці і мне, калі выпадзе яшчэ дажыць, падобна, як і цётцы Ганне, будзе яна мілейшай, бо была вёскай маёй маладосці?..

Н. Андрэюк

Песні запісаны ад 77-гадовай Анны Васілюк з Плёскаў.

Карэспандэнцыя з Мінска

Адгалоскі слаўнай гадавіны

Днямі атрымалі мы з Мінска фотаматэрыял са святкавання трыццатай гадавіны Войска Польскага на беларускай зямлі. Як мы ўжо паведамлялі, цэнтральная ўрачыстасць адбылася пад Леніна, дзе 30 год таму адбылося баявое хрышчэнне касцюшкоўцаў, якія далі пачатак нашаму народнаму войску. У гэтай урачыстасці прымала ўдзел шматлікая польская дэлегацыя. На здымку, які публікуем, адлюстраваны момант перадачы Музею савецка-польскай баявой садружнасці, які заснаваны на месцы гістарычнай бітвы, 17 урнаў з зямлёй з брацкіх магіл савецкіх воінаў, загінуўшых пры вызваленні Польшчы ад гітлераўскіх захопнікаў.

Фота В. Казлова

Пачатак на стар. 1

РОДНАЯ МОВА ДАПАМАГАЕ...

не адступлюся. І яна мне заўсёды дапамагае ў вывучэнні гісторыі, рускай і польскай моваў, асабліва калі разглядаем творчасць Адама Міцкевіча, Элізы Ажэшка, віленскіх пісьменнікаў міжваеннага перыяду. А колькі ж я даведаўся аб беларускай навуцы, культуры, аб выдатных людзях!

— Ці прымаеце ўдзел у працы якойнебудзь маладзёжнай арганізацыі?

— Нават у некалькіх. Але найбольш часу прысвячаю працы ў Саюзе сацыялістычнай сялянскай моладзі. Я з'яўляюся намеснікам старшыні гэтай арганізацыі ў школе і адказваю за ідэйную працу. Кожны 3—4 тыдзень мы праводзім ранішнікі аб актуальных падзеях у краіне і на свеце, у мінулым школьным годзе правялі конкурс на найлепшую вучнёўскую працу аб адной з рэспублік СССР, зрабілі выстаўку, прысвечаную 50-годдзю Савецкага Саюза. Не менш увагі адводжу і дзейнасці ў школьным гуртку Таварыства польска-савецкай дружбы, я яго старшыня. Ужо ў верасні мы наведалі могілкі савецкіх воінаў і ўсклалі кветкі. У мінулым годзе правялі вельмі цікавую вучнёўскую папулярна-навуковую сесію, прысвечаную 50-годдзю СССР. Выпісваем савецкія часопісы, перапісваемся з савецкімі школьнікамі.

— А як вам даецца вучоба?

— Не магу наракаць, не маю ніякіх цяжкасцей. Мае любімыя прадметы — гэта фізіка, матэматыка і біялогія. Яшчэ ў другім класе я прымаў удзел у міжшкольным матэматычным конкурсе, а ў гэтым годзе ўжо рыхтуюся да біялагічнага конкурса, што аб'явіла Медыцынская акадэмія ў Беластоку.

— Чаму якраз у гэтым конкурсе?

— Не буду таіць — збіраюся паступаць у Медыцынскую акадэмію. Мяне вельмі цікавіць біялогія, і праца лекара надта падабаецца. Усё ж лекар можа дапамагчы чалавеку ў яго найбольшай бядзе. Ведаеце, у нас у вёсцы нядаўна быў такі выпадак: саракагадовага мужчыну пабілі коні. Завезлі яго ў шпіталь у Гайнаўку. Але лекары нешта марудзілі і чалавек памёр. У сорак год здаровы мужчына лёг у магілу. А дома засталіся дзеці-сіраты... Людзям у бядзе трэба дапамагаць як мага хутчэй і свой лекарскі абавязак ставіць вышэй за ўсё.

— Ці бачыце прыдатнасць беларускай мовы ў вашай будучай працы лекара?

— Калі я паступлю ў Медыцынскую акадэмію і паспяхова яе закончу, абавязкова вярнуся працаваць у свой родны кут, на Гайнаўшчыну. А лекар жа павінен умець не толькі агледзець пацыента і прапісаць яму міксуру ці таблеткі. Лекар павінен быць надта чулым і спагадлівым чалавекам, дакладна ведаць душэўны стан хворага, яго клопаты, увайсці ў давер. А зрабіць гэта можна найлепш, гаворачы на роднай для іх мове.

Празвінеў школьны званок. І хоць наша размова з Янкам Сапежкам не была закончана, я не адважыўся затрымаць яго — ён спяшаўся на заняткі па свайму любімаму прадмету, біялогіі. Ад дырэктара гайнаўскага беларускага ліцэя мгр Уладзіміра Сцепанюка я даведаўся, што Янка Сапежка з'яўляецца адным з найлепшых вучняў у школе, ён — кандыдат на атрыманне студэнцкай заліковай кніжкі (індэксу) у школе.

Пажадайма ж Янку Сапежку, працавітаму і ўдумліваму хлапцу, вялікіх поспехаў у далейшай яго вучобе, а пасля ў высакароднай лекарскай працы на Гайнаўшчыне.

Мікалай Гайдук

Пачатак на стар. 1

З размовы аб БЕЛАВЕЖЫ

Белавежа — гэта вядомая ўжо ў Польшчы турыстычная мясцовасць. Цікаўлюся думкай гмінннага камітэта на гэтую тэму. Першы сакратар сумна ківае галавой. Прырода — гэта яшчэ не ўсё. Трэба мець адпаведную базу, каб прымаць турыстаў. А ў Белавежы ў сезоне турыст не заўсёды можа знайсці месца, дзе мог бы перакусіць. Чатыры рэстараны — гэта, як на Белавежу, амаль нічога. Не гаворачы ўжо аб начлегах. А турыстаў штогод прыбывае. Калі не будзе пашырацца база, прынамсі ў Гайнаўцы, дык справа турыстыкі будзе выглядаць зусім нецікава.

Гэтай песімістычнай думкай канчаем размову з дырэктарам школы. Клічуць яго будзённыя, але неадкладныя справы. Але нам не хочацца думаць аб Белавежы са смуткам. Спадзяемся, што ўсё ж знойдуцца грошы на пашырэнне турыстычнай базы ў гэтай лясной жамчужыне. І кожны, хто толькі захоча, зможа сюды прыехаць калі не адпачываць, дык прынамсі паглядзець. І знойдзецца тут для кожнага гасціннны куточак з ложкам і хлебам.

Яніна Чэрнякевіч

НАШЫ СЯБРЫ

ЯН ПЕТРУЧУК

Малады пісьманосец Ян Петручук працуе ў адной з перадавых паштовых устаноў на Гайнаўшчыне — у вёсцы Стары Корнін. Кіруе ёю адзін з лепшых начальнікаў Кірыл Кудэрскі, які зараз разменьвае трэцюю дзесятку гадоў працы на пошце.

Яна Петручука мы сустрэлі на парозе пошты, калі ён збіраўся ў свой штодзённы абыход. (На здымку).

— Любяць вас людзі, — кажам, — шануюць, чакаюць, калі пастукаеце ў іх дзверы. Нават ёсць аб вас папулярная цяпер песня: „Людзі, сыйдзіце з дарогі, бо пісьманосец едзе".

— З гэтым я згодны, — кажа Ян Петручук, — другі год карыстаемся матавеласіпедамі і менш даводзіцца хадзіць пехатою. Сумкі ў нас, як самі бачыце, цяжкаватыя. Сёння 150 экземпляраў „Нівы". Да таго дзесяткі пісем і іншых розных перасылак. Усе трэба тэрмінова даручыць, нягледзячы на надвор'е: спякота ці мароз. Паглядзіце, колькі толькі пісем пішуць маладыя! Вось нават з шыфроўкай. Марка наклеена „дагары нагамі". Гэта азначае „кахаю", укосам улева — гэта „сумую па табе", а ўкосам направа — „чакаю". А бываюць таксама цікава размаляваныя канверты.

Ян Петручук любіць сваю працу. Шануе яе. Шануюць і паважаюць яго таксама ўсе ў раёне яго абслугоўвання: у Моры, Махнатым, Старым Беразове і на аддаленых калёніях. Ахвотна сустракаецца Я. Петручук са сваімі пастаяннымі падпісчыкамі, перш за ўсё на родны часопіс „Ніву". Да такіх належаць Васіль Плева, Фёдар Мароз, Сільвестар Галёнка і Рыгор Мароз са Старога Беразова, Андрэй Назарук з Мора, Мікалай Прычынін, Ян Кучко, Аляксей Лаеўскі з Махнатага і другія.

За вынікі ў падпісцы на „Ніву" рэдакцыя тыднёвіка ўзнагародзіла Я. Петручука рэчавай узнагародай, а кіраўніцтва ОУПТ у Гайнаўцы — дыпломам.

Тэкст і фота (ця)

Іван Верабей выязджае са свайго падворка.

СТАРЫЯ НА ВЁСЦЫ

Іван Верабей з Бацікаў мае ўжо 74 гады. І хоць у хаце ёсць яшчэ і маладзейшыя людзі, ён з'яўляецца галоўным працаўніком на гаспадарцы. Ён запрагае каня ў воз, едзе на поле і выконвае там усе асноўныя работы. Пры апрацоўцы зямлі ён паспявае ўсё тое зрабіць, што і маладзейшыя гаспадары. Гаспадарка ў Івана Вераб'я вядзецца належна. І ў жывёлагадоўлі, і ў вырошчванні сельскагаспадарчых культур гэты стары чалавек жыве ў дружбе з усім новым, перадавым. Выгляд хаты, будынкаў, машын і жывёлы гаворыць аб тым, што ёсць тут дбайнае вока, што жыве тут сучасны гаспадар.

На нашых вёсках старых гаспадароў значна больш, чым малалых. Старыя гаспадары апрацоўваюць зямлю і дабіваюцца добрых вынікаў у сельскагаспадарчай вытворчасці. Што было б у нашых вёсках, каб старыя (па шэсцьдзесятцы) жанчыны і мужчыны перасталі працаваць? Малайцы і яшчэ раз малайцы, нашыя старыя людзі, якія працуюць на гаспадарках, якія любяць працаваць.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага**

КАЛІ ХУТКАЯ ДАПАМОГА ХВОРАМУ ДАПАМАГЧЫ ПАСПЕЕ ?

Едзяць, даражэнькія, туды-сюды „карэткі". Няма той вёсачкі, у якую не заглядалі б. Няма для іх ні дня свабоднага, ні ночы.

Наколькі ўжо ў дыспазітарні языкатыя кабеткі сядзяць, і тыя часам з тэлефонных просьбамі справіцца не могуць: дзынь-дзынь-дзынь і дзынь-дзынь-дзынь, а мне тое, а мне сёе, а да нас паспяшайце, а да нас, будзьце добрыя, яшчэ хутчэй. І хоць ты тут расперажыся, а ўсім не дагодзіш.

Часам сур'ёзны выпадак здарыцца, а ніводнай машыны якраз пад рукою няма. Ловіць іх тады бедны дыспазітар па радыё (у кожнай карэтцы свая радыёстанцыя), як тых блох па кажусе. „Дзевятка, — крычыць, — дзевятка, акажыся! Дзе вы? Дзе вы? Прымайце новы выклік".

Ну што ж, падумаеце, напэўна, лекараў ці машын мала. Бо як інačай? А вось якраз і не. На добрую справу, міленькія, хапіла б і „карэтак" і лекараў. Усё, ведаеце, у тым, што проста не разумеюць яшчэ людзі, на што „хуткая дапамога" наогул існуе. Выклікае, скажам, а 6-ай раніцы ахрыплы мужчынскі голас. „І каб толькі доктар тых дручкаў, што на звальненне з працы, прыпадкам не забыўся", — прыпамінае. А калі яму, ужо дома, лекар тлумачыць, што кіслага малака ды расолу з гуркоў квашаных на лякарства і без рэцэпта дастаць можна, то яшчэ абражаецца. І ўсе чамусьці ў настаўніцы прыпца: „А я вас навучу, а я вам пакажу, а вы яшчэ не ведаеце, што я за цаца!"

Тут нават не ў хваробе справа. Усім жа ж вядома, што ад гадзіны 8-ай раніцы пачынаюць прыёмы ўсе раённыя лекары. Калі абавязкова патрэбны, дык можна такога лекара выклікаць і дахаты. Тое самае і пасля абеду. Раёны ў Беластоку працуюць да гадзіны 18, і кожны, вярнуўшыся з працы, на прыём паспее. Зразумела, хацеўшы.

Пытаем часам адну з другою мамулек, у якіх дзіця закашляла: „А ці вы, грамадзянка, пра такую ўстанову, як раённая дзіцячая кансультацыя, чулі?"

А чула, вядома, толькі ісці не хочацца.

У іншай паўстала лякарствамі заставлена. І ў раёне нават была сёння. А навошта кліча? А бо лекі, разумееце, чамусьці не памагаюць. Гэта, ведаеце, праз некалькі гадзін. Наколькі мне вядома, дык нават Богу на стварэнне свету сем дзён спатрэбілася. Ды і то, большасць людзей на гэты свет наракае. А тут жа лякарства! Гэта каб каўтнуў таблетку — і за пяць мінут, калі ласка, ужо, як грыб, здаровы. З вопыту ведаю, што адна толькі рыцына, зразумела, калі яе хлябнуць добра, у хуткім часе пагнаць можа. Іншым жа медыкаментам на тое, каб задзейнічалі, шмат больш часу трэба.

А бывае і так, што добрая мамачка сама лячыць дзіця намагаецца. А то на жываце банкі паставіць, а то часнаком натрэ, а то проста ад суседкі таблетак пазычыць: ёй памаглі, то можа майму малому памогуць. Да лекара? А пашто? Чакала, што само пяройдзе. А на каго ж, пытаем, перайсці мела? На тату, на маму ці на дзедку з бабкай, можа? І не дзіва, што кабеткам з дыспазітарні ад няспынных перагавораў часам языкі дзеравянеюць!

А жартаўнікоў колькі! Пакліча такі дзеля пацехі „карэтку" пад неіснуючы адрас і толькі рукі заціраe, гледзячы, як тая па ўсіх завулках круціцца, знайсці не можа. А што ў тым самым часе да кагосьці з гэтай прычыны спазніцца можа, гэтага ён ва ўлік не бярэ — яму ж самому не баліць!

Часам бываюць зусім смешныя сітуацыі. Памятаю, не маглі мы з санітарам знайсці патрэбны нумар дому. А тут дзядзька прыбягае. „Вось, — кажа, — добра, што нарэшце прыехалі. Ніяк не маглі вас дачакацца. Сюдою, — кажа, — у гэтыя першыя дзверы".

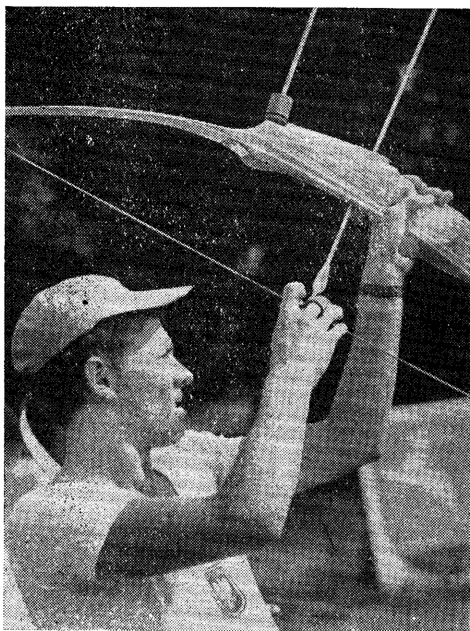
Мы, вядома, у белых халатах, санітар — з чамаданчыкам, я — з сумкаю. Заходзім.

Глядзім, па ўсёй кватэры вада плёскаецца, па падлозе дошкі разложаны, каб прайсці можна было. „Дык што здарылася?" — пытаю. „А вось, вось, на кухні. Гэты вось водаправодны кран, — паказваюць, — сапсаваўся і, што ні робіш, вада з яго безупынна так і хлешча". А яны, бачыце, гідраўлікаў на дапамогу клікалі і падумалі, што мы гэта. А мы што. Нічога не зробім. Прыйшлося адказаць бедным. Прыпісалі толькі аспірыну пачак пару. Гэта — каб не папраставалі, ногі прамачыўшы.

Не заўсёды, аднак, бывае да смеху. Жыхарам аддаленых вёсак, паверце, часам зусім бяда. Прыехаць да іх — „хуткая дапамога" заўсёды прыедзе. Толькі вось ці памагчы здолее? Гэта якраз пытанне. Трэба ж зразумець, што „хуткая дапамога" існуе выключна на тое, каб несці людзям ратунак у неадкладных выпадках. Гэта тады, калі хтосьці параніцца, руку-ногу зламае ці звіхне, або калі некага раптоўна моцныя болі схопяць. Лекары „хуткай дапамогі" не лечаць. Яны толькі аднаразова памагаюць на месцы або адвозяць хворага ў бальніцу. Пералік лекаў, якія яны возяць з сабою, адпавядае толькі і выключна гэтым заданням.

Дарэмна таму ў іх прасіць лякарстваў ад ангіны, запалення лёгкіх ці ад іншых унутраных хвароб. Гэта проста непаразуменне.

А такіх выклікаў большасць. Асабліва

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

РЭКОРДЫ БОРТНІКА

Багуслаў Бортнік, ураджэнец Бельска, з'яўляецца вучнем Агульнаадукацыйнага ліцэя імя Тадэўша Касцюшкі ў Бельску. Высокі, стройны, сур'ёзны юнак. Калі меў дзевяць гадоў, пачаў вучыцца страляць з лука. Першыя поспехі акрылілі сэрца маладога хлопца. Пачынае трэніроўку ў лучнічай секцыі „Смелы". Не пакідае яе і зараз. Увесь час займаецца з ім і трэнер Станіслаў Пэтрук.

Цяпер Багуслаў Бортнік шырока вядомы на Беласточчыне і ва ўсёй краіне. Ён адзін з лепшых лучнікаў. Сёлета яго выдатны талент праявіўся на агульнадзяржаўных спаборніцтвах маладых стральцоў з лука ў Кракаве. Багуслаў Бортнік заваяваў залаты медаль і ўстанавіў новы рэкорд Польшчы у катэгорыі юнакоў. Акрылены поспехам, ён удзельнічае ў спаборніцтвах старэйшых. Заваёўвае другое месца. Варта ведаць, што Багуслаў Бортнік, апрача таго „выстраляў" чатыры новыя рэкорды на ваяводскіх спаборніцтвах па стральбе з лука — на 70, 60, 50 і 30 метраў. Ён уваходзіць у склад зборнай каманды краіны. Рыхтуецца да ўдзелу ў чэмпіянаце Польшчы. Запаветная яго мара — заваяваць права ўдзельнічаць у чэмпіянаце Еўропы.

Гаварылі мы аб рэкордах Багуслава Бортніка. Аднак дарога да іх не была высцелена ружамі. Багуслаў Бортнік перш за ўсё вучань сярэдняй школы. Спаборніцтвы па стральбе і трэніроўка займаюць многа часу. Пасля кожнай паездкі на спаборніцтвы трэба даганяць аднакласнікаў у навуцы. Таму дапамагаюць яму хутчэй засвоіць пройдзенае настаўнікі і сябры-вучні. Багуслаў Бортнік вучыцца таксама паспяхова.

Наш лепшы стралец з лука з'яўляецца ў апошнім часе ў выдатнай форме. Гэта перш за ўсё вынік пастаяннай трэніроўкі. Да рэпертуару сваіх фізічных практыкаванняў Багуслаў Бортнік уключыў яшчэ іншы від спорту — баскетбол. Яму неабходна быць вынослівым і сільным. Баскетбол, аказваецца, мае шмат элементаў гартавання мускулаў. Сіла вельмі патрэбна, каб правільна выпусціць стралу.

Я. Цялушэцкі

ФАЛЬКЛОР

ЖАРТОЎНАЯ

Allegretto

Ой, ха-дзі-ла дзеў-чы-на бе-раж-ком! Ой, ха-дзі-ла дзеў-чы-на бе-раж-ком
За-га-ня-ла се-лез-ня ба-ціж-ком. За-га-ня-ла се-лез-ня ба-ціж-ком

Ой, хадзіла дзеўчына беражком!
Ой, хадзіла дзеўчына беражком,
Заганяла селезня баціжком.
Заганяла селезня баціжком:
— Ідзі, ідзі, селезень, дадому!
Ідзі, ідзі, селезень, дадому —
Прадам цібе жыдаві рудому.
Прадам цібе жыдаві рудому.
За тры копы селезня прадала,
За тры копы селезня прадала,
А за копу дударыка наняла.
А за копу дударыка наняла:
— Зайграй, зайграй, дударыку, на дуду!
Зайграй, зайграй, дударыку, на дуду —
Ніхай жэ я свае горэ забуду.
Ніхай жэ, я свае горэ забуду.

Ад Гэлены Тычынскай, 1923 года нараджэння, вёска Мастаўляны Беластоцкага павету, запісаў 25 кастрычніка 1973 года Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіў Эдуард Гойлік.

* * *

...Пытае вецер у раслінак:
— Чаму зіма вас не ўзяла? —
І кажуць тысячы былінак:
— Мы ад зямельнага цяпла! —
Пытае холад у крыніцы:
— Чаму цябе я не спыніў? —
Яму адказвае вадзіца:
— З зямлі струменіць мой разліў.
Пытае бура старца-дуба:
— Чаму цябе я не зламлю? —
І кажа дуб: — Я ўрос ў зямлю,
З зямлёю жыць у дружбе люба.

Якуб Колас

ТАК БЫВАЕ...

Старыя і маладыя

На сярэдзіне вёскі Лука стаіць хата сталяра Івана Байчука. Хата такая ж, як іншыя хаты ў вёсцы. Нічым асаблівым не вызначаецца. Жыхары толькі ў ёй асаблівыя. Столяр Іван больш любіць грошы, чым сваю прафесію, і таму часта наракаюць на яго людзі, якія заказваюць у яго сталярку. Але ён не пераймаецца такімі дробязямі. Не пераймаецца ён і тым, што яго родная маці, якая жыве ў другой палавіне хаты, вядзе вечны бой з нявесткаю, яго жонкаю Зінаю. Раней маці судзілася з сынам за аліменты, але гэтым таксама ніхто там не пераймаецца. Дзеці Івана і Зіны не любяць бабку. Павырываюць ёй нешта у агародзе, зачыняць старую ў хляве і другімі жартамі ёй надакучаць. Нядаўна гэтая бабуля (завуць яе Анна Байчук) галасіла па вёсцы, што нявестка Зіна ўкусіла яе за палец. Гэтага, праўда, ніхто не бачыў і ніхто не ведае дакладна, як там было. Але кажуць людзі ў Луцэ, што Анна Байчук — кабета сварлівая, задзёрлівая, непаўстрыманая і што менавіта яна без патрэбы чапляецца да нявесткі Зіны, якая ў вёсцы не лічыцца кепскім чалавекам. Жыхары Лукі, асабліва старэйшае пакаленне, звальвае ўсю віну на старую і гаворыць: „Так ёй трэба, адплата за здзекі належыцца". І вось тады прыпамінаюць факты нялюдскіх адносін Анны Байчук да сваёй свякрухі.

Хто яго ведае, каго там абвінавачваць, каго хваліць. У сямейных справах разабрацца не так лёгка, аднак людзі, якія столькі год жывуць па-суседску, штодзень сустракаюцца, могуць мець свой погляд. І ацэньваюць людзі Анну Байчук, як чалавека, як члена сям'і, адмоўна.

*

У Луцэ ёсць яшчэ адна Анна, Анна Стоцкая, якая адчувае сябе страшэнна пакрыўджанай свякрухаю. У яе было тры дачкі і два сыны. Усе ўжо сямейныя і ўсе жывуць у Луцэ. З сынам Васем, яго жонкаю Вераю і двума іх дзецьмі жыла разам і Анна Стоцкая. Калі гэты сын з нявесткаю пабудавалі новую хату, у старой хаце асталася жыць свякруха. Харчовымі прадуктамі забяспечвалі яе Вася з Вераю. І хлеб, і малако, і крупы, а пасля ўбою чаго-небудзь з хатняй жывёлы, трэцюю частку аддавалі маме, Анне.

Гадоў шэсць таму назад у сям'і Стоцкіх здарылася вялікае няшчасце. Васю забіла ў лесе падаючым дрэвам. Якое гора, якая крыўда на лёс, можам сабе ўявіць, калі дадаць, што сямейнае жыццё Васі і Веры было дружнае, было прыкладнае. Вера, прыбітая горам, цяжка працавала на гаспадарцы, выхоўвала дзяцей і апекавалася старой свякрухай.

І вось нядаўна пасватаўся да яе вельмі салідны чалавек і добры гаспадар з вёскі Крывец. За добрадзь, за чалавечнасць лёс быццам узнагародзіў яе. Вера выйшла замуж. Яна зноў мае блізкага чалавека, з якім дзеліць і радасці, і гора.

Здавалася б, павінна быць задаволена свякруха Анна, што яе нявестка, якой яшчэ далёка да саракоўкі, не будзе ўдавою. Але дзе там. 80-гадовая свякруха не хацела, каб Вера выйшла замуж, а калі ўжо выйдзе, каб нічога з гаспадаркі не ўзяла. І пачаліся непатрэбныя сваркі. Анне Стоцкай здаецца, што яе скрыўдзіла нявестка, пакідаючы ёй 10 мяшкоў збожжа, дзве авечкі, свінню і яшчэ там тое-сёе. Хату і будынкі пакінула яна сыну, які хутка закончыць сярэднюю школу ў Бельску і, калі захоча, будзе гаспадарыць на бацькаўшчыне. А ў Анны Стоцкай ёсць у Луцэ замужам тры дачкі і жанаты сын, ёсць каму заапекавацца, ёсць каму забраць яе нават да сябе. Але родныя дзеці зусім не спяшаюцца ўзяць яе ў сваю хату, бо ведаюць, што разам з ёю прыйдуць новыя непаразуменні. Ды і яна да іх не спяшаецца.

Нездарма гаворыць, што часам са старымі горш, як з малымі.

М. Хмялеўскі

да дзяцей. І што тады бывае? Едзе, скажам, „карэтка" недзе ў раён вёскі Зубкі. Як бы ні было, ад Беластока больш за 50 км. Лекар агледзеў дзіця, абстукаў, абслухаў, у роцік заглянуў. Пасля аднак выпісвае звычайны рэцэпт і, калі ласка, тата з мамай, едзьце ў аптэку, даставайце, як хочаце. А дзе ў такіх Зубках аптэка? Аптэчны пункт і той толькі з раніцы дзейнічае. А вечарам нават у Беласток няма чым дабрацца. А калі гэта яшчэ субота або перэдадзень якога свята?

Кляне тады бацька такі на чым свет стаіць: „І навошта ві мне тут здаліся, навошта прыехалі? Ну што я, — кажа, — дзіцяці гэту пісульку вашу каўтнуць даць маю ці як?"

І праўду ён кажа. „Карэтка" напэўна дарма прыехала, туды і назад больш 100 км дарма таўклася, больш за 2 гадзіны дарагога часу змарнавала. Толькі навошта яе наогул клікалі? Ёсць пункты ахове здароўя. У іх лекары. Туды якраз (а не ў „хуткую дапамогу") са звычайнымі хваробамі звяртацца трэба.

Бачыце, колькі праблемаў?

І вось толькі тады, калі людзі іх зразумеюць, „хуткая дапамога" зможа адразу выязджаць да кожнага, каму патрэбна неадкладная дапамога.

А пакуль што пачакайце, любенькія, цярпліва, пачакайце. Бо вашая ў гэтым віна і суседзяў вашых.

Ларс

„ЧОРТАВАЯ СКРЫПКА"

Прозвішча Міхала Федароўскага вядома ўсім, хто бліжэй знаёміўся з беларускай праблематыкай, асабліва з польска-беларускім этнічным пагранічнам. „Люд бялорускі" — гэта найбагацейшая і найбольш поўная крыніца духоўнай культуры беларусаў, пражываючых там, дзе сустракаліся, узаемнічалі адна на другую і ствараліся культуры.

Першыя тры тамы „Люд бялорускі" выйшлі ў даваенны перыяд і сёння практычна даступныя толькі ў большых навуковых бібліятэках.

У першых трох тамах „Люду..." асаблівае месца займалі казкі, вераванні, забабоны, гумарыстычныя гісторыі, жарты.

Іменна першыя тры тамы „Люду..." паслужылі Аляксандру Баршчэўскаму да перавыдання выбару беларускіх казак. Кніжка мае загаловак „Чортавая скрыпка"*) багата ілюстравана каляровымі малюнкамі, аўтарам якіх з'яўляецца Мар'ян Мураўскі. Трэба адзначыць, што выдаўца пастараўся даць добрую паперу, а друк надаецца да чытання як для старэйшых, так і для дзяцей. Зборнік абымае цікавыя аўтэнтычныя апавяданні, якія даюць уяўленне аб жыцці вёскі ў канцы XIX і на пачатку XX стагоддзя. У змешчаных тут казках шмат прыказак і прымавак, у якіх многа намёкаў на міжлюдскія адносіны.

Зборнік, які атрымлівае чытач, тым больш каштоўны, што матэрыялы збіраў Федароўскі на абшары, які сёння знаходзіцца па абодвух баках польска-савецкай граніцы, у асноўным на тэрыторыі сённяшняй Беласточчыны і Гродзеншчыны, а ў нас датычыць гэта Сакольскага, Беластоцкага і Бельскага паветаў.

Выбар папярэджвае прадмова А. Баршчэўскага, у якой знаёміць ён чытачоў з жыццём і творчасцю славутага этнографа-фалькларыста.

Спадзяемся, што „Чортавая скрыпка" добра будзе служыць папулярызацыі багатай народнай творчасці беларуската люду. Казкі, змешчаныя ў зборніку, — гаворыць А. Баршчэўскі, — паказваюць цесныя сувязі паміж беларускім і польскім казачным рэпертуарам. **А. К.**

*) Michał Fedorowski „Diabelskie skrzypce", Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, W-wa 1973, nakład 20 tys. egz., cena 50 zł.

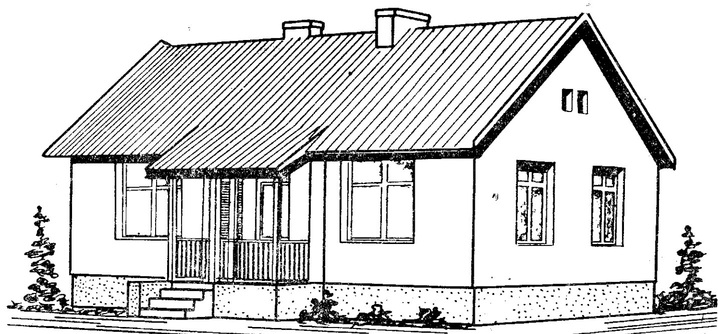
ВЯЛІКАЯ ПАДЗЕЯ

Нямнога ўжо вёсак на Сакольшчыне, якія не маюць электрычнага святла. Не мелі яго таксама Белагорцы і Вялікія і Малыя Азераны. І вось у канцы кастрычніка ва ўсіх хатах загарэліся электрычныя лямпачкі. Было гэта найбольшай падзеяй у гісторыі вёскі. Жыхары гэтых вёсак могуць цяпер карыстацца тэлевізарамі, радыёпрыёмнікамі, прасамі, сціральнымі і іншымі машынамі. (мх)

ГС-аўскае будаўніцтва

Міхалоўская гмінная спулдзельня будуе на вёсках гандлёвыя пункты. Гандлёвы павільён будуецца ў Бандарах. Будуць там тры крамы, агульнай плошчай больш за 300 квадратных метраў.

Падобны гандлёвы павільён будуецца таксама ў Шымках. Як у адной вёсцы, так і ў другой, мясцовыя жыхары ўклалі шмат грамадскай працы. Але асноўныя работы выконвае ГС-аўская будаўнічая брыгада, якая складаецца з 20 чалавек на чале з Уладзімірам Філіпавым. (мх)

БУДАЎНІЧЫЯ ПАРАДЫ

ДОМ АДНАСЯМЕЙНЫ

Тып 3П+К

Сёння зноў прапануем вашай увазе чарговы праект жылога вясковага дома, які мы знайшлі ў **„Каталогу праектаў вясковага будаўніцтва на Беласточчыне“**. Дом, які вы бачыце на малюнку, крыху падобны на папярэдні наш праект, аднак ён іншы. Мне гэты праект падабаецца перш за ўсё таму, што ён вельмі нагадвае драўняныя дамы, традыцыйна будаваныя ў нас спрадвеку. Нават ганак тут прадбачваецца, той ганак, на якім дзяўчаты сустракаюцца з хлопцамі, а мужыкі ў святочныя дні па некалькі гадзін без перапынку „рэжуць“ у „дурня“. Ганак пры вясковай хаце — гэта не толькі архітэктурны арнамент, гэта жывая легенда.

Апрача ганка, як відаць з малюнкаў, праектанты прапануюць нам яшчэ тут тры даволі вялікія пакоі, з якіх два маюць непасрэдны ўваход з сеняў, а другі — праз кухню. Кухня таксама даволі прасторная. Падвойныя дзверы ад панадворка добра забяспечваюць ад скразнякоў і холаду. У сенях прадбачана месца на купальны пакойчык і невялікую камору. І гэта слабы бок праекта. Камора, велічынёю ў 2,10 квадратных метраў, у вясковых умовах непрыдатна. Тое самае датычыць купальнага пакойчыка, плошча якога — 2,40 квадратных метра. Праўда, пад кухняй, сенямі і адным пакоем ёсць пограб, велічыня якога — амаль 40 квадратных метраў. А пашырыўшы яго на два апошнія пакоі, атрымліваем яшчэ 35 метраў плошчы пад падлогай. Аднак за кожнай дробяззю бегаць у пограб вельмі нявыгадна. Таму заахвочваем сялян, каб яны проста пашырылі сені за кошт пакоя № 3 і кухні. Гэта лёгка можна зрабіць, перасунуўшы ўнутраныя сценкі. На гэта не трэба асобнага дазволу ўлад.

Хачу яшчэ звярнуць увагу на выкарыстанне паддашша. Праектант не дае ніякай прапановы яго выкарыстання. Цяпер гэтае месца найчасцей служыць у вёсках кладоўкай усялякага барахла, ад якога вельмі часта пачынаецца пажар. Шкада аднак, каб столькі месца не было выкарыстана. Дык прапануем абсталяваць там два даволі прасторныя летнія пакойчыкі для дачнікаў. Гэта зрабіць таксама няцяжка. Хопіць у шчытах прабіць болей прасторныя вокны і сценкамі з двайных дошак адпаведна перагарадзіць паддашша, зрабіць дзверы і пліткі — і ўсё гатова.

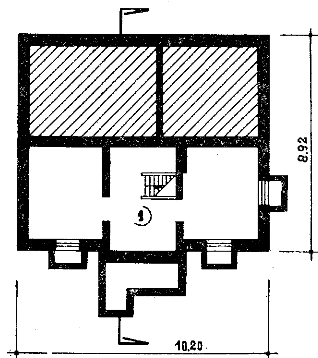
Праектанты раяць будаваць гэты дом перш за ўсё з белай пясчана-вапнавай цэглы, але можа быць таксама выкарыстана цэгла „кратоўка“, напрыклад, ляўкоўскага тыпу, або пустакі тыпу „альфа“. Строп з бэлек Т-27 або падобных. Дах — драўняны, высокі, на кроквах пакрыты гладкім або хваляваным этэрнітам.

У будынку запланавана наступнае абсталяванне: для цякучай і цёплай вады, каналізацыя, электраэнергетычная і громаадводная сеці. Абаграванне традыцыйнае, пры дапамозе печак. І з гэтым нельга прымірыцца. Раіў бы пад пакоем № 4 выкапаць адразу пограб і абсталяваць там кацёл для цэнтральнага абагравання.

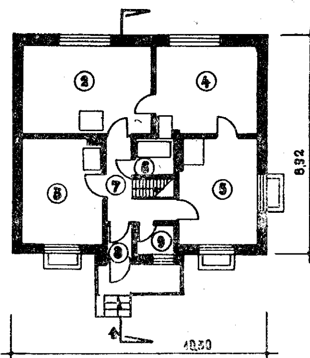
Пад пабудову гэтага будынка трэба каля 100 квадратных метраў. Ёсць магчымасць спалучыць два такія будынкі шчытамі і будаваць своеасаблівы **двайняк“**. Гэта стварае дадатковую выгаду ў выпадку, калі не хапае месца на два асобныя будынкі. Хопіць тады дагаварыцца з суседам, братам ці шваграм і будаваць сумесна.

Праект атрымаць можна ў кожнай гміне. Жадаем поспехаў у будаванні. Пішыце нам пра свае клопаты.

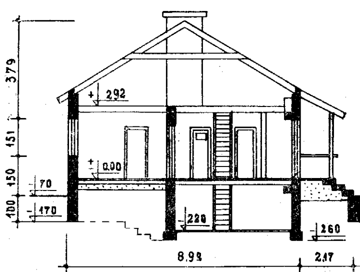
М. Нурэцкі

RZUT FUNDAMENTÓW

RZUT PRZYZIEMIA

PRZEKRÓJ

PROGRAM UŻYTKOWY

1.	PIWNICA	38,30 m²
2.	POKÓJ	19,30 m²
3.	POKÓJ	14,00 m²
4.	POKÓJ	15,30 m²
5.	KUCHNIA	14,00 m²
6.	UMYWALNIA	2,40 m²
7.	SIEŃ	6,20 m²
8.	PRZEDSIONEK	4,30 m²
9.	KOMORA	2,10 m²

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Бацька ў завяшчанні запісаў сваю маёмасць на двух сыноў. Адначасова абавязаў ён іх выплаціць дачцы па 30 тысяч злотых. Адзін з сыноў памёр перад смерцю бацькі. Паколькі завяшчанне не адносіцца да наследнікаў сына, паўстае пытанне, ці дачка можа патрабаваць ад іх заплаты 30 тыс. зл згодна з завяшчаннем бацькі?

АДКАЗ: Наследнікі сына атрымліваюць спадчыну па ім па закону, бо, як вынікае з пытання, сын свайго завяшчання не пакінуў. Спадчыннае права прадбачыць, што калі пакліканы да спадчыны завяшчаннем не хоча або не можа атрымаць спадчыны — а спадак атрымаць можа толькі жывы — запісаную яму завяшчаннем спадчыну атрымоўваюць яго наследнікі. Яны па закону абавязаны — калі не было асобага распараджэння завяшчаючага — выканаць усе запісы і даручэнні завяшчаючага. З гэтага вынікае, што наследнікі сына абавязаны выплаціць дачцы завяшчаючага 30 тысяч злотых, запісаных бацькам у завяшчанні.

Калі завяшчанне адносіцца да сельскай гаспадаркі, то сума 30 тыс. зл можа быць зніжана, калі б яе выплата надмерна абцяжвала гаспадарку. Ці гэтыя ўмовы споўнены, ацэньвае суд.

Куток практычных ведаў

СВЯТОЧНЫЯ ПІРАГІ

МАКОВЕЦ

На 1 кг мукі ўзяць 6 дэкаў дражджэй, 6 яечак, 0,25 кг цукру, 0,25 кг маргарына, каля двух шклянак малака, соль, ванілін. Акрамя таго, на мак бярэм кілаграм маку, 30 дэкаў цукру, 2 лыжкі мёду, 5 дэкаў масла, разынкі, апельсінную скурку, вараную ў цукры.

Дрожджы распусціць разам з лыжачкай цукру ў трох лыжках цёплага малака, а калі яны падрастуць, дадаць іх у прасеяную, падагрэтую муку. Жаўткі расцерці з цукрам, дадаць у цеста, уліць цёплае малако. Цеста добра вымясіць, у канцы дадаць ванілін і растоплены, цёплы маргарын, вымясіць яшчэ раз і паставіць, каб падрасло.

Мак запарыць на некалькі гадзін раней, а калі ён набракне, прапусціць тры разы праз мясарубку. Дадаць да маку цукар, растоплены тлушч і мёд, разынкі, апельсінную скурку і пену з трох бялкоў, вымяшаць. Цеста і мак падзяліць на чатыры часткі. З кожнай часткі цеста раскатаць на стале прамавугольны блін, разлажыць на яго роўным пластом мак, згарнуць і адразу пералажыць у вузкую бляшку, змазаную маслам. Калі макоўцы падрастуць, уставіць іх у духоўку.

МАКАВЫ ТОРЦІК

На 30 дэкаў маку ўзяць 5 яечак, 10 дэкаў масла, 20 дэкаў цукру, 1 лыжку мёду, 5 дэкаў міндаля або арэхаў і вафлі.

Мак запарыць, асушыць з вады, прапусціць тры разы праз машынку, жаўткі яечак расцерці з маслам, цукрам і мёдам. Да расцертых жаўткоў дадаць змолаты мак, дробна пасечаныя арэхі ці міндаль, а таксама збітую пену з бялкоў, асцярожна вымяшаць. Кладзем атрыманую масу на бляху, выложаную вафлямі, і ўстаўляем у духоўку.

МЯДОВЫЯ ПРАНІКІ

На паўкілаграма мукі трэба ўзяць 20 дэкаў мёду, 20 дэкаў цукровай пудры, 5 дэкаў маргарына, 2 ячэкі, пачку прыпраў для пернікаў, лыжачку соды.

Муку з содай прасеяць, 2 лыжачкі цукру прыпаліць, распусціць у трох лыжках вады, дадаць мёд і растоплены тлушч. Спалучыць з мукой, дадаць цукровую пудру, убіць яечкі і замясіць цеста. Адлажыць яго на некалькі гадзін, а пасля раскатаць блін таўшчынёю каля 1 см. Выразаць пернікі формачкамі, класці іх даволі свабодна на бляху і пячы ў не надта гарачай духоўцы. Спечаныя пернікі, астудзіўшы, складаць у шчыльную металічную баначку ці слоік. Такім чынам можна іх перахоўваць 2-3 тыдні.

Гаспадыня

Дзіўныя дзівы

Дваццаць год Надзея Лебядзін спала. У жніўні 1973 г. прачнулася.

Вырасла яна ў вёсцы Дзюркіўка на Днепрапятроўшчыне, працавала птушніцай у калгасе, перажыла акупацыю. На вайне загінуў муж. Адбудоўвала разбураны пасля вайны Днепрапятроўск, працавала ў дзіцячым садзе, у пажарнай ахове. Зноў выйшла замуж, у 1949 годзе нарадзілася дачка Валя. А ў 1954...

— У той год мяне ўвесь час хіліла на сон. Ці ў працы, дома ці ў кіно — спаць хацелася. Дамоў, бывала, прыду і нават не магу да ложка дабрацца: на падлогу сяду, галавою прыхілюся да ложка — і засынаю. Аднойчы бялізну замачыла для сціркі, а сціраць, адчуваю, не змагу. Тут муж прыйшоў, я яму гавару: паміраю! Больш нічога не помню...

Надзеі Лебядзін было тады 35 год, Валі — 4 гады 10 месяцаў.

Яе адвезлі ў абласную бальніцу, і там, а таксама ў Іргенскай бальніцы, правяла яна амаль пяць год. Глытала працертую і рэдкую страву, рабіла аўтаматычна слабыя рухі рукой ці нагой, але не прачыналася. Сэрца працавала, лёгкія — таксама. Часам уводзілі зонд („Боль адчувала страшны, — успамінае яна, — але крычаць не магла“).

Тым часам памёр муж. Валя пачала вучыцца ў школе-інтэрнаце. Маці Надзеі, Пелагея Сірко, узяла хворую дачку да сябе ў вёску Магілёў-2 Царычанскага раёну. Па ледзь прыкметных жэстах маці навучылася адгадваць жаданні Надзеі. Так прайшло 12 год. Потым маці паралізавала, і апошнія тры гады яна і Надзея былі пад апекай другой дачкі, — Анастасіі.

Сёлета ў жніўні маці памерла. „Надзя, развітайся з мамай!“ — сказала сястра, падносячы хворую да гроба маці. Магчыма, рыданні Анастасіі ўзрушылі Надзею: яна раптам пачала крычаць. На другую раніцу прыехала з горада Валя развітацца з бабуляй і ўбачыла, як маці адкрыла ўсе ў слязах вочы. „Што, няма мамы?“ — гэта былі першыя яе словы за 20 год.

Ці чула яна што-небудзь у час сну?

— Чула галасы, а сказаць нічога не магла. Помню імёны Надзя і Клава, яны апекаваліся мною ў бальніцы. Знайсці бы іх, падзякаваць. Помню, зусім нядаўна некуды мяне неслі і стаяў дзіўны пах абрыкосаў, так хацелася пакаштаваць!

— Была справа! — пацвярджае галоўны ўрач Магілёўскай бальніцы Н. Рэдзькін. — У пачатку мая на насілках неслі Лебядзін на рэнтген і якраз цераз абрыкосавы сад.

— Калі расказалі б мне аб гэтакім, не паверыў бы, — гаворыць Рэдзькін. — Але тут усё быццам на маіх вачах адбылося. Раней Надзея Лебядзін была поўная, за гэтыя гады пахудзела, загарэў твар, пацямнелі валасы. За ўвесь час амаль поўнай нерухомасці ў яе няма пролежняў. Ад доўгага маўчання атрафіраваліся галасавыя звязкі, затое цяпер не нагаворыцца. Толькі ноччу засынаць баіцца. Раптам, гаворыць, зноў не прачнуся.

— За гэтыя гады ў наш быт увайшла тэлевізія. Амаль звычайнымі становяцца касмічныя палёты. Як вы аднесліся да гэтага?

— Пра касманаўтаў мне ўжо расказвалі, цяжка толькі гэта ўявіць... А тэлевізар вельмі падабаецца, дасканалая рэч!

Н. Лебядзін праводзіць курс аднаўленчай тэрапіі, лячэбнай гімнастыкі (пакуль у яе клопаты з правай ступнёй, ходзіць з кіёчкам), масажу, прымае вітаміны. Прафесар Зінаіда Іванікава, якая кансультуе хворую, лічыць, што выздараўлівае яна добра і праз месяц можна будзе выпісаць з бальніцы.

Я папрасіў пракаментаваць гэты выпадак прафесара Вікторыю Міртоўскую, якая загадвае кафедрай нервовых хвароб Днепрапятроўскага медыцынскага інстытута.

— У аснове незвычайнай хваробы, перанесенай Лебядзін, — падкоркавы энцэфаліт. Моцнае ўзрушэнне, узнікшае пры смерці маці, дазволіла хворай зноў уступіць у кантакт з акружаючым.

М. Глебаў
(„Нядзеля“)

ЧЫТАЙЦЕ І РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ „НІВУ“!

ТРЫБУНА чытачоў

У лістападзе

У лістападзе мінеральныя ўгнаенні былі найтаннейшыя. Сяляне нашы добра выкарысталі гэты момант.

У гміне Дубічы Царкоўныя сяляне закупілі ў гэтым месяцы каля 500 тон розных мінеральных угнаенняў. Магазін такі ёсць у Дубічах Царкоўных, а магазінер Васіль Нікіцюк меў многа работы. Людзі задаволены працай гэтага чалавека, які ў кожны час, нават ноччу, выдаваў угнаенні сялянам з далейшых вёсак.

М. Панфілюк

Вельмі лёгкія заробкі

Юшкаў Груд, усім вядома,
Вёска слаўна, ды вясёла.
Мо вясёлай не была б,
Каб тут Ядвіся не жыла.

Яна, як тут усім вядома,
Бы скляпова, бы знаёма, —
Хто бы скуль ішоў сюдою,
Да яе зайдзе мяжою.

А чаму? Ці вам сказаць?
Бо гарэлку тут відаць.
Яна гатова ў кожнай хвілі
Прадаць гарэлку, каб ўсе пілі.

І таму нашы мужчыны
Робяць складку паўхвіліны,
П'юць яны начамі,
А запасіць бабка днямі.

Было, калісьці, па вайне,
Гнала яна гару яшчэ,
Узялі, ўкаралі, навучылі,
Гэты бровар ёй закрылі.

А цяпер няма спасобу,
Каб пакараць гэту асобу;
Яна праўна водку купіць,
Ды ахвотна грошы лупіць.

Каб такіх бабуль не стала,
Было б п'яніцаў ў нас мала.
Усе работай заняліся б,
Ды пра п'янства забыліся б.

„Вораг алкагалізму"

АДКАЗ ЯЎГЕНУ СЕМЯНЮКУ

Мая заўвага

Хоць я не геній, не паэт,
Табе хачу даць свой атвет.
Я чытаў „Ніву" кожны нумар,
Таму заўсёды маю добры гумар.
Не толькі гумар, але й адвагу
Выслаць у „Ніву" заўвагу.
Вельмі шчыра напішу,
Ва ўсім, што скажу, не сагрdepashу.
У нашым ліцэі таксама не мала
Добрых вучняў, спартсменаў
не бракавала.
Міхалоўскія спартсмены
Слаўныя на ўвесь край,
Ты аб гэтым, братка, знай.
І паэтаў сваіх маем,
„Ніва" пра іх добра знае,
Больш казаць будзе дарэмна —
Здагадаўся?.. Кузьма Ірэна.
Гэта дзяўчына баявая,
Добрая, вясёлая і дзелавая.
Не ўпадзі ты ёй у вока,
Бо твой лёс будзе нялёгкі.
Шчэ хачу табе сказаць,
Каб у „Ніву" нам пісаць,
Перастанем ўжо сварыцца,
Трэба ўсім нам памірыцца.
Аднаго нам нельга забываць —
Многа ў „Ніву" розных вестак слаць.
А за намі пойдуць іншыя
Дзяўчаты і хлапцы.
Усе за пяро як хопяцца,
Усе будуць малайцы.
На канец маю адвагу
Паўтарыць усім заўвагу:
„Ніва" нас усіх чакае,
Усіх весткі ўсе прымае,
Да пісання заклікае.
Гэткі верш мне сёння склаўся
І пад ім я падпісаўся —

Павел Гутнік,
Агульнаадукацыйны ліцэй у Міхалове

Зусім крытычна

Прыватнае будаўніцтва ў вёсках ідзе шырокім размахам. Сяляне будуюць усё: хаты-мураванкі, аборы, клуні. Аднак бяда з будаўнічымі матэрыяламі, — сапраўды цяжка іх дастаць. Пусталі-супэрэксы, жужлёвыя пусталі, варкаваная вапна, этэрніт, сталярка... усяго гэтага амаль немагчыма купіць. Трэба з год часу чакаць, калі трапяць у ГС-ы. Ды і тады цябе іншыя — лепшыя апярэдзяць і ты далей застанешся з нічым.

Трэба мець добрага дзядзьку, які ходзіць блізка каля тых матэрыялаў, тады дастанеш усё без чаргі. Так у нас ёсць.

У мінулым годзе ў бетанярні ў Орлі ўсё можна было купіць без чаргі (праз ГС) — і пусталі, і чарапіцу. Цяпер нічога няма і год часу чарапіцы зусім не робяць, жужлёвыя пусталі на рэцэпт. Дрэнна ў нас цяпер з будаўнічымі матэрыяламі.

П. Дубовіч

Дарагое „Сэрцайка"!

Мне 19 год. Жыву я на вёсцы і працую разам з бацькамі на гаспадарцы. Год назад пазнаёмілася я з Васем, хлопцам з суседняй вёскі. Прыязджаў ён да мяне вельмі часта, гаварыў, што я яму падабаюся, што кахае мяне. Не раз і аб жаніцьбе ўспамінаў. Ён мне спадабаўся таксама. Вася высокі, прыстойны брунет. Але мае адну кепскую рысу — любіць выпіць. Рэдка калі я яго бачыла цвярозым. Гэта мне не падабаецца, ды і бацькі мае на яго п'янага крыва глядзяць. Кажуць, каб я яго пакінула, бо з п'яніцай займацца не варта. Я і сама ведаю, што з п'яніцай жыць нялёгка, бо ў нашай вёсцы ёсць такія сем'і, дзе муж п'е, і з-за таго і жонцы і дзецям жыцця няма. Я яму сказала, што калі будзе піць, дык хай да мяне не паказваецца. Але Вася тлумачыцца тым, што яго сябры таксама п'юць, але калі ажэніцца, дык піць перастане. Абяцаў, што і цяпер будзе ўстрымоўвацца ад кілішка, аднак далей прыязджае падхмелены. Нядаўна я была на вяселлі сваячніцы ў недалёкай вёсцы. Вася і сюды завітаў у такім жа стане, як заўсёды. Я якраз гуляла з адным вясельным хлопцам. Ён мне спадабаўся, хоць не такі прыгожы, як Вася, але затое ветлівы, культурны, ды і хоць на вяселлі быў, але не ўпіўся. Гэта мне вельмі спадабалася. Мы разам танцавалі кожны танец. І калі мы танцавалі чарговы танец, раптоўна хтосьці тузануў мяне за плячо, пацягнуў за руку. Гэта быў падпіўшы Вася. Хлопец мой звярнуў яму ўвагу, а той абазваў яго брыдкімі словамі. Мы выйшлі з забавы і мне было сорамна за такі нетактоўны ўчынак Васі. Калі праз нейкі час вярнуліся мы на забаву, Васі ўжо не было. Пасля вяселля ў нядзелю Вася зноў прыехаў да мяне. Меў прэтэнзіі, што гуляла з іншым хлопцам. Міша (так завецца гэты другі хлопец) прыслаў мне пісьмо і пытаўся, ці мог бы да мяне прыехаць, хацеў бы са мной хадзіць. Я цяпер і сама не ведаю, што рабіць? Міша мне падабаецца, Вася — таксама. Можа сапраўды, ажаніўшыся, піць перастане? Парай, „Сэрцайка"!

Зіна
з Дуброўшчыны

Зіна! Па-мойму, з Васем хадзіць няма сэнсу. Не вер, што, калі ажэніцца, піць перастане. Абяцанкі-цацанкі... Хай бы цяпер паказаў сваю сілу волі і зрабіў гэты крок. Ты ж ад яго гэтага патрабавала. А ён сябрамі-п'яніцамі засланяецца. Ты сама бачыш, што і маладыя хлопцы не ўсе п'юць. А сяброў да кілішка і жанатаму не забракуе. З такім найлепш не звязвацца. Мішу, калі ён табе падабаецца, напішы, хай прыедзе. З парадачным хлопцам бліжэй пазнаёміцца не зашкодзіць. Толькі з замужжам не спяшайся, пакуль добра хлопца не пазнаеш, ды і не ўпоўнішся ў сваіх пачуццях да яго.

„Сэрцайка"

Гурток у Доўгім Бродзе

Старшынёй гуртка БГКТ у вёсцы з цікавай назвай Доўгі Брод з'яўляецца вучань беларускага ліцэя ў Гайнаўцы Яўген Хмара. У ліцэі ён, згодна са сваімі зацікаўленнямі, паглыбляе веды па гісторыі, беларускай літаратуры і культуры. Разгарнуў ён у сваёй вёсцы культурна-асветную дзейнасць. Нядаўна тут уступіла ў нашу арганізацыю 10 новых членаў. Усе рэгулярна аплачваюць складчыны. Праца вядзецца па плану.

Віктар Бура,
сакратар аддзела БГКТ
у Гайнаўцы

Гаспадар спіць —кабылка сама ведае дарогу

Вядома, рынак. Той прадае, той купляе.

У гасподзе таўкатня. Народу — не пройдзеш. Прадаў — барыш трэба выпіць, купіў — абавязкова „спрыснуць" трэба.

Спаткаўся з кумам — ну як тут не зрабіць „па адным" за сустрэчу.

А ці мала ахвотнікаў перакульнуць чарку вось проста так сабе, з нагоды рынку!

Укаранілася дурная прывычка. Ты чарку паставіў, дык і я не буду горшы. Ідзе калейка за калейкай.

Калі сцямнее, апошнія фурманкі вяртаюцца дахаты. Шнурком цягнуцца, брыдуць кабылкі. З гаспадароў — хто дрэмле, хто храпе, а хто апошнюю п'яную песню заводзіць.

Фурманкі не асветлены. Мелі ж удзень дадому вяртацца. Ніхто не думаў затрымоўвацца. Само неяк так выйшла.

Раптам рык матору. Адзін заравеў, другі, трэці. Гэта вяртаюцца рыцары вясковых дарог, трактаўды сцежак. Як злыдні, імчацца сучасныя „каўбоі" на сваіх двух і трохцыліндравых сталёвых конях. На двух, як кажуць, газах. Лес аддае рэхам. Бліскаюць фары. Праімчаліся, ледзь не зачапіўшы за адну з фурманак, якая з'ехала амаль на сярэдзіну дарогі.

Ізноў цішыня і цёмна навокал. Фурманак не відаць. Час ад часу толькі фыркне каторы з коней. Гаспадары спяць, а коні самі ведаюць дарогу. Як з'явы, плятуцца ўздоўж шашы неасветленыя фурманкі. Часам, калі над шашою сцелецца імгла, выплывае такая, вынырнуўшы з белай ваты, як прывід перад самаходам.

Скрыпяць тармазы. Чуюцца праклёны. Ізноў цішыня. Толькі колы пастукваюць. Гаспадары спакойна спяць, забыўшы пра тое, што гэтакім чынам можна калісьці прачнуцца аж на тым свеце. У лесе, як на кепскую варажбу, гукае пугач.

Ларс

Чытачы „НІВЫ"

Вёска Азяблы (Беластоцкі павет) невялікая. У ёй жыве каля 30 гаспадароў. Многа людзей жыве на хутарах. У гэтай вёсцы жывуць шматгадовыя, верныя чытачы „Нівы".

Гэта Барыс Палоцкі і Ян Гутнік. Апошні — дзядуля, якому ўжо 79 год. Ён даўно і заўсёды чытае „Ніву". — Я моцна прывык да „Нівы", — гаворыць стары Ясько. — Цяжка было б без яе жыць!

Барыс Палоцкі працуе ў Беластоку. Але ніколі ён не забывае ў пятніцу купіць „Ніву" ў кіёску „Рух". — „Ніва" — гэта добрая газета, таму я яе чытаю, — гаворыць. — Часта заглядае ў „Ніву" і мой сын Мікалай, які вучыцца ў трэцім класе пачатковай школы".

Ад сябе хочацца пажадаць, каб „Ніва" мела ўсё больш такіх чытачоў.

Павел Гутнік
Агульнаадукацыйны ліцэй
у Міхалове

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Ці людзі ў Плёсках кляліся пад машыны

АДКАЗВАЕ: Powiatowy Związek Kółek Rolniczych w Bielsku Podlaskim.

W odpowiedzi na artykuł, ogłoszony w „Niwie:" w nr. 40/919 z dnia 7.X.1973 r. pt. „Dlaczego ludzie się męczą", po zbadaniu sprawy na miejscu ustalono następujący stan faktyczny:

W okresie żniw kółko rolnicze w Ploskach pracowało czterema snopowiązałkami ciągnikowymi. Łącznie przy zbiorach zbóż snopowiązałki ciągnikowe przepracowały 467 godzin. Sprzęt żniwny w czasie żniw był sprawny i z tego tytułu nie było w pracy żadnych przestojów, ani narzekań ze strony rolników.

W czasie żniw usługi wykonywane były według ustalonej kolejności, przy czym zachowano pierwszeństwo koszenia zbóż u inwalidów wojennych, wdów oraz u ludzi w wieku starczym. Lista kolejności wykonywanych usług uzgodniona była z urzędem gminy w Chrabołach, a następnie była wywieszona u skarbnika kółka rolniczego w Ploskach Ob. Charytona Aleksego.

W czasie badania skargi przeprowadzono rozmowy z rolnikami wsi Ploski, sołtysem oraz sekretarzem POP PZPR wsi Ploski, i okoliczność, by ludzie kładli się pod maszyny dla uzyskania snopowiązałki do koszenia zbóż, ne potwierdziła się. W czasie żniw, przebywający na leczeniu sanatoryjnym rolnik ze wsi Ploski Ob. Boruta Bazyl s. Samsona nie był umieszczony na liście wykonywanych usług, lecz po zgłoszeniu się do dyspozytora, usługi koszenia zbóż zostały u niego wykonane na trzeci dzień i z tego tytułu nie rości on pretensji do dyspozytora, ani do zarządu KR. Wypadku stronniczości przy kolejności wykonywanych usług w czasie żniw nie stwierdzono — skargi nikt z rolników pod adresem dyspozytora, ani też zarządu KR w Ploskach nie wnosił. Jednocześnie należy podkreślić, że po zakończeniu żniw we wsi Ploski snopowiązałki KR z Plosek pracowały jeszcze przy koszeniu zboża we wsi Haćki oraz Stupnikach — wsiach nie objętych jego działalnością.

Podpisał:
W-ce Prezes d/s mechanizacji
J. Prokopiuk

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Ten nieznośny dziadek" (franc.), 25—26. „Zdradzieckie gry miłosne" (CSRS), 27—28. „Grubasek" (CSRS), 29—30.

Чаромуха
„Zycie, miłość, śmierć" (franc.), 25—26. „Małżonkowie roku II" (rumuński), 29—30.

Кляшчэлі
„Pogromca zwierząt" (rumuński), 25—26. „Białe słońce pustyni" (radz.), 27—28. „Ja wam pokażę" (NRD), 29—30.

Нараўка
„Najlepsze lata w życiu mężczyzny" (węgierski), „Gdzie jest generał" (polski), 26—30.

Нарва
„Zabijcie czarną owcę" (polski), „Naszyjnik dla mojej ukochanej" (radz.), 26—30.

Чыжы
„Anatomia miłości" (polski), „Księżniczka Czardasza" (węgierski), 26—30.

Дубічы Царкоўныя
„Nie lubię poniedziałku" (polski), „Czarownica z bagien" (radz.), 26—30.

Арэшкава
„Grubasek" (czeski), „Poszukiwany-poszukiwana" (polski). 29—30.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Орля
„Ponieważ się kochają" (rumuński), „Walter broni Sarajewa" (jugosł.), 26—30.

Райск
„Zaproszona" (franc.), „Ślub bez obrączki" (czeski), 26—30.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Przemiana" (franc.), 25—26. „Z tamtej strony tęczy" (polski), 29—30.

Міхалова
„Na samym dnie" (NRF) 25—26. „Małżeństwo" (franc.), 27—28. „Poszukiwany-poszukiwana" (polski), 29—30.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Шудзялава
„Staroświecki dramat" (radz.), „Nieśmiertelni Flip i Flap" (USA), 26—30.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Dziki i swobodny" (angl.), 25—26. „Śmiech w ciemności" (angl.), 27—28. „Ten okrutny, nikczemny chłopak" (polski), 29—30.

Мілейчыцы
„Okna czasu" (węgierski), 25—26. „Grzech Azizy" (ZRA), 27—28. „Raport 36" (koreański), 29—30.

Ніва

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa-Książka-Ruch". Redaguje Kolegium. Adres Redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Numer przy przesyłkach pocztowych: Redakcja tygodnika „Niwa", Skr. poczt. 281, 15-950 Białystok. Telefony: Redaktor Naczelny i Sekretarz Redakcji 2-10-33, publicysci 2-32-41 do 45 (centrala). Cena prenumeraty krajowej: rocznie: 28,80 zł, półrocznie: 14,40 zł. kwartalnie: 7,20 zł. Prenumeraty przyjmowane są do dnia 10 każdego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Prenumeraty na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują Urzędy Pocztowe oraz listonosze. Można również wpłaty dokonywać na konto I Oddziału Rejonowego „Ruch" w Białymstoku 150-6-161 NBP I OM Białystok. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne w miastach, zamawiają prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur RSW „Prasa-Książka-Ruch". Pozostałe — mające siedzibę na wsi lub w innych miejscowościach, w których nie ma Oddziałów i Delegatur zamawiają prenumeratę za pośrednictwem Urzędów Pocztowych. Prenumeratę na zagranicę przyjmuje: RSW „Prasa-Książka-Ruch", Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych, Wronia 23, 00-840 Warszawa. Konto PKO Nr 1-6-100024. Cena prenumeraty dla zagranicy jest wyższa od prenumeraty krajowej o 40 proc. Nr indeksu 36911.

BZGraf. Nakład 7.669 K-3

КАЛЯДНАЯ КАЗКА

Вячэра набліжалася да канца, калі ў сталовую ўвайшоў слуга і, падыйшоўшы да гаспадыні дома, далажыў:
— Сеньёра, у дом забраўся злодзей. Ён у бібліятэцы.
Запанавала цішыня. Першым абурыўся сеньёр Гамез:
— Агіднасць! У такую ноч...
— Сапраўды, — фыркнула Феліта Пярэдас, — цяжка паверыць, каб нехта пакінуў сваю сям'ю ў калядную ноч і прыйшоў у чужы дом.
— Так, так, мілачка. Трэба як найхутчэй высветліць, чаму гэты чалавек не сустракае каляды з сваёй сям'ёй.
— Вы маеце рацыю! — усклікнула сеньёра Тасада. — Давайце спытаем яго!
Усе падняліся ў бібліятэку. Злодзей, заняты незгаральнай шафай, павярнуў галаву і паглядзеў на гасцей з нездаволенай мінай. Здавалася, ён хацеў сказаць: „Пакуль вы забаўляецеся, я тут павінен працаваць, як вол".
Госці стаўпіліся навокал узломшчыка, і, паколькі ніхто з іх не меў практыкі ў зносінах са злодзеямі, сеньёр Гамез падняў руку жэстам дырыжора і заспяваў:
— Каляды, каляды,
Наша вясёлае свята...
Госці пачалі падспеўваць хорам і прытанцоўваць. Злодзей спыніў сваю працу, і ўсе ўбачылі, як па яго шчацэ скацілася сляза. Але ён працягваў маўчаць.
— Галоўнае, каб нам было весела, — сказала злодзею гаспадыня. — Ужо калі ў вас няма хаты, дзе б вы маглі сустрэць каляды, мы пастараемся, каб вы адчувалі сябе добра...
— А хто вам сказаў, што ў мяне няма хаты? — пакрыўджана вымавіў злодзей, выціраючы нос рукавом свайго пінжака.
— Мы так вырашылі. Сёння ж свята...
Злодзей адлажыў у бок свае інструменты і сказаў:
— Праца перш за ўсё, сеньёры. Я і заўтра магу павесяліцца.
— Няўжо вы адмовіцеся нават ад кілішка?
— Баюся, што так. Дык каб адкрыць гэту скрыню, мне спатрэбіцца найменш тры гадзіны.
— Не думайце аб гэтым. Пасядзіце крыху з намі, а потым я сама раскажу вам, як адкрыць гэту шафу, — звярнулася да яго гаспадыня дому.
Праз чвэрць гадзіны гаспадыня сама адкрыла сейф і дастала каштоўнасці, якія злодзей хутка схаваў у кішэню.
Затым яны праспявалі яшчэ некалькі песень, злодзей ад душы падзякаваў гаспадыні, адкрыў акно і выскачыў на вуліцу.
— А цяпер, — сказала гаспадыня, — трэба пазваніць у паліцыю.
Яна падняла трубку.
Госці ўздрыгнулі. Няўжо яна здольна прадаць чалавека, які правёў з імі калядны вечар?
— Паліцыя? Толькі што ўкралі ўсе мае каштоўнасці... Так, я яго бачыла... Высокі, бландзін, худы... — Яна падміргнула госцям, і тыя ледзь устрымалі смех. Злодзей быў маленькі, чорнавалосы і даволі тоўсты.
Яна палажыла трубку і сказала:
— Між іншым, усе каштоўнасці былі фальшывыя. Сапраўдныя я трымаю ў банку...

Антоніо Мінготэ
(Мексіка)

НІЎКА

Зіма.

АБРАЗА

Так ужо нейк выходзіла, што Пятрусь вельмі часта ламаў забаўкі.
А вось адарваў хвост новаму цудоўнаму каню.
— Зноў нашкодзіў, шыбенік, — заўважыў бацька.
Пятрусь памаўчаў, а потым сказаў:
— Татку, чаму ты кажаш, што я шыбенік, я ж ніколі ніводнай шыбкі не разбіў... Я — забаўчын ламайнік...

МІНІБАЙКІ

РАЗМОВА

— Я хачу з вамі ў гэту экспедыцыю паехаць, — сказаў мне прыяцель. — Пагавары аба мне.
Я пагаварыў.
А яго ўсё роўна прынялі.

Л. Карсунскі

ДЗЁГАЦЬ

Ён выхваляўся сваёй сілай.
— Хопіць мне адной лыжкі, каб сапсаваць якую хочаш Бочку мёду.

А. Леўчанка

Без слоў.

— Адна паршывая авечка не павінна псаваць усё стада, — сказаў воўк...
...Яго голас станавіўся зразумелы, толькі калі ён маўчаў.

КУЛЬТУРА

Прадаўшчык магазіна жалезных тавараў перад рэвізіяй схаваў у духоўцы пэўную суму грошай і забыў. Неўзабаве духоўку купіла бабуля. Прынесла дамоў, адчыніла, калі бачыць — там грошы. Пералічыла дакладна ды й кажа да ўнука:
— Як цяпер сталі культурна абслугоўваць: калі новую духоўку купіш, дык укладаюць і грошы на новую пліту.

НЯЎЖО МАЛА?

— Не разумею, навошта мне трэба вучыць англійскую мову?
— Дык жа паўсвету гаворыць на ёй.
— Дык няўжо гэтага мала?

ПРЫНАМСІ

Адна дама гаворыць другой:
— Я думаю прывесці сваю таксу на штогадовую выстаўку сабак.
— Вы лічыце, што яна зможа атрымаць там прэмію?
— Наўрад, але прынамсі яна пабывае ў добрай кампаніі.

СТАРЫЯ АНЕКДОТЫ

Адзін прафесар у час спрэчкі з калегамі пра драматургію сказаў:
— Ён быў добры хлапец, гэты Шэкспір, але ў яго творах шмат старых анекдотаў, якія я ведаю яшчэ з дзяцінства.

У СУДЗЕ

Суддзя дапытвае сведка:
— Вы былі ў той дзень у абвінавачанага?
— Так, пане суддзя.
— Апішыце мне дакладна, што вы бачылі ў яго пакоі, як ён выглядаў?
— Калі я ўвайшоў, выгляд у яго быў страшны — ён стаяў ля акна, твар у яго быў белы, як снег, на губах пена. У руцэ трымаў лязо...
— Што было далей?
— Ён пачаў галіцца...

ГУМАР З

ДЗЕЛЯ СУКУПНАСЦІ

Гэта было даўно. Прыйшоў селянін пасля цяжкай працы дамоў. У хаце холад. Падала жонка мужу ўсё, што было — кавалак чэрствага хлеба і горкую цыбуліну. Засвяціла каганец. Пачаў муж есці, дзьмухнуў ды й пагасіў каганец.
— Што гэта ты? — здзівілася жонка.
— А, — адказаў муж, — холадна, галодна, горка, дык няхай ужо будзе і цёмна.

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ!

Новае ў настольным тэнісе.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Крыстыны Главацкай з Беластока і Галіны Анціпюк з Міхалова змяшчаем папулярную савецкую песню

Не плачь, девчонка

Слова Владимира Харитонова
Музыка Владимира Шаинского

Как будто ветры с гор
Трубят солдату сбор.
Дорога от порога далека.
И уронив платок,
Чтоб не видал никто,
Слезу смахнула девичья рука.

Не плачь, девчонка,
Пройдут дожди.
Солдат вернётся,
Ты только жди.
Пускай далёко
Твой верный друг,
Любовь на свете
Сильней разлук.

Не мало прошагал,
Пока не генерал,
Но, может быть, я стану
старшиной —
Прости, что не сумел
Сказать, что буду смел,
И то, что будешь ты моей женой.

Наш ротный старшина
Имеет ордена,
А у меня все это впереди.
Но ты любовь зачти —
Отличные значки,
Которые теснятся на груди.

Не плачь, девчонка,
Пройдут дожди.
Солдат вернётся,
Ты только жди.
Пускай далёко
Твой верный друг,
Любовь на свете
Сильней разлук.

МІНІВЕРШЫ

НЕПАТРАБАВАЛЬНЫ

Як мала трэба для такога малайца:
Сякі-такі, хоць невялічкі п'едэсталік,
Каб пасярэдзіне паставіць шкалік,
А з краю палажыць кавалак селядца.

С. Шушкевіч

СІЛА ЗВЫЧКІ

Калі піў — з ім было адно гора:
Кланяўся ўсім слупам без разбору.
А калі ён хацеў развітацца,
Дык казаў: — Маю гонар... хістацца.

М. Вяршынін

ПРА МАСТАЦТВА

У адной кампаніі выхвалялі мастака:
— Гэты жывапісец адным узмахам пэндзля можа пераўтварыць аблічча, што смяецца, на аблічча, што плача.
— Ну і што ж тут такога, — заўважыў адзін з прысутных. — Мая маці ўмела гэта рабіць адным узмахам веніка

Курёзы

СПОРТ І САМАДЗЕЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

28-гадовая Анна-Марыя Гансалес з Лімы звярнулася ў федэрацыю футбола краіны з рашучым патрабаваннем лепшага адбору ігракоў. Аказваецца, пасля кожнага прайгранага футбольнай камандай Перу міжнароднага матча ёй моцна дастаецца ад расзлаванага паражэннем мужа.

З КІМ ПАВЯДЗЕШСЯ...

Дырэкцыя заапарка ў штаце Канзас (ЗША) вырашыла развітацца з адным са сваіх гадаванцаў і аб'явіла аб яго продажы. Гутарка ідзе пра некалі міралюбівага слана, які навучыўся кідаць камяні ў машыны наведвальнікаў.
Гэту манеру слон пераняў у бойкіх хлапчукоў, сярод якіх ён карыстаўся асаблівай папулярнасцю.

ВЫЛЕЧАНЫ БЕЗ ЦУДАЎ

Вельмі рэдкі выпадак у мелыцынскай практыцы адбыўся з 37-гадовым турэцкім селянінам Юсуфам Афканам. Ён доўгія гады быў пазбаўлены зроку і слыху. Аднойчы ў яго разбалеўся зуб, і ён звярнуўся за дапамогай да бліжэйшага дэнтысты. Калі ўрач вырваў зуб, Афкан страціў прытомнасць. А апрытомнеўшы, з радасцю заявіў урачу, што ён цяпер бачыць і чуе. Задаволены такім зыходам, урач патрабаваў са свайго пацыента двайны ганарар.

У ВЫКЛЮЧНЫХ ВЫПАДКАХ

У англійскім універсітэце горада Саўтгемптан устанавілі новыя вешалкі з шыльдачкамі: „Толькі для дацэнтаў". На наступны дзень ананімным аўтарам была зроблена прыпіска: „У выключных выпадках таксама і для паліто".

Міжы намі

Перамываючы суседзям костачкі, не страй з сябе змагара за гігіену быта.